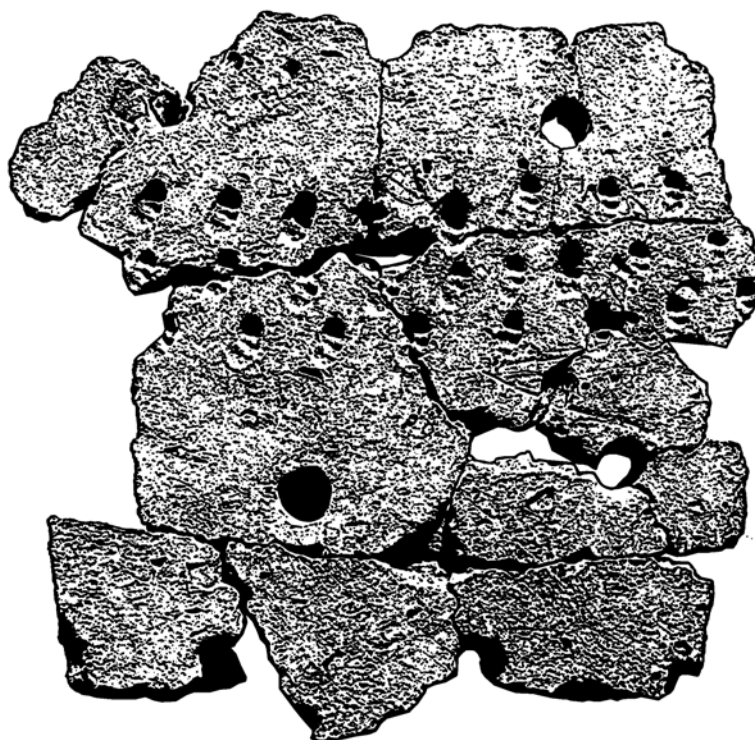

YLI-II [28] KIERIKINKANGAS

Yleisökaivaus kivikautisella asuinpaikalla

1.5.-30.9.2008

Tyypillistä kampakeramiikkaa Kierikinkankaalta.
KM 37797:317.

K

Kierikkikeskus
Sami Viljanmaa

2009

TIIVISTELMÄ

Yli-li [28] Kierikinkangas

PK 3512 10 PAHKAKOSKI, x=7251 97 - 7252 54, y=3451 00 - 38, z =60 - 63 m mpy

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Kierikkikeskus

Kaivauksenjohtaja: FM Sami Viljanmaa

Yli-lin Kierikinkankaan kivikautista asuinpaikkaa tutkittiin 1.5.-30.9.2008 Kierikkikeskuksen järjestämällä yleisökaivauksella. Kaivaukselle osallistui 147 henkilöä. Yleisökaivauksella jatkettiin aiempien kenttäkausien tapaan asuinpaikan luonnetta järjestelmällisesti ja kokonaisvaltaisesti selvittäviä pitkäkestoisia tutkimuksia. Kenttäkauden kaivausalueista suurin, laajuudeltaan 36 m², kattoi neljännessektorin asuinpainanteesta. Tulevina kolmena kenttäkautena pyritään tutkimaan kyseisen painanteen jäljellä olevat kolme neljännessektoria. Lisäksi asuinpaikan aktiviteettialueelle määritettiin laajuudeltaan 20 m² ja 14 m² kaivausalueet maan pinnalle näkymättömien aktiviteetti-alueen ilmiöiden paikallistamiseksi sekä niiden luonteen ja keskinäisten suhteiden selvittämiseksi.

Vaikka asuinpainanteen neljänneksen tutkiminen onkin vain lähtölaukaus kokonaiskäsityksen muodostamiselle kyseisessä painanteessa sijainneesta rakennuksesta, saatiin joitakin mielenkiintoisia seikkoja painanteesta silti jo selville – asumuksen oviaukko ja tulisija paikallistettiin, lisäksi asumuksen lattia-alalta tutkittiin asumuksen sisälle sijoittuneena poikkeuksellisen laajan ja syvän kuopan jäännös. Asuinpainanteesta löydettiin myös ehjänä säilynyt T-kirjaimen muotoinen liuskeveitsi sekä piikivestä valmistettu, kantaosastaan katkelmallinen kookas nuolenkärki.

Aktiviteettialueen ilmiöistä merkittävin oli ensimmäinen varma Kierikin alueelta tavattu punamultahauta. Hauta-antimia haudan yhteydestä ei löydetty, mutta hautaan liittyneet ilmiöt dokumentoitiin yksityiskohtaisesti ja haudan alta tavatuista hiilistä teetettiin radiohiiliajoitus. Aktiviteettialueelta löytyi myös ensimmäinen Kierikin yleisökaivauksien yhteydessä tavattu paikoilleen hajonnut saviastia. Meripihkaa ei kenttäkaudella 2008 löytynyt lainkaan, mutta ylellisyystuotteita löytöaineistossa edustivat kuitenkin piikärjen ohella kolme eri esineistä peräisin olevaa liuskerenkaan katkelmaa. Kappalemääräisesti kaivauksen merkittävimmät löytöryhmät olivat keramiikka, kvartsi ja palaneet luut.

Löydöt: KM 37797:1-915

Ajoitus: Kivikausi (Ka II:1b - Kierikin keramiikka)

Tutkitun alueen laajuus: 70 m²

Kenttätyöaika: 1.5.-30.9.2008

Tutkimuskustannukset: Yli-lin kunta / Kierikkikeskus

Tutkimusraportti: Sami Viljanmaa 12.5.2009 Museoviraston arkeologian osaston arkistossa, kopio Kierikkikeskuksen arkistossa

SISÄLLYSLUETTELO

1. ARKISTOTIEDOT	2
2. JOHDANTO	4
3. ALUEEN TUTKIMUSHISTORIA SEKÄ ASUINPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	5
3.1. ALUEEN TUTKIMUSHISTORIA	5
3.2. ASUINPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	7
4. KAIVAUSTUTKIMUKSET	8
4.1. KOORDINAATISTO.....	8
4.2. KAIVAUSSALUEET	8
4.3. KAIVAUSTEKNIikka JA KENTTÄDOKUMENTOINTI	9
4.4. LÖYTÖJEN TALTEENOTTO	11
5. KAIVAUSSHAVAINNOT	12
5.1. LÄNTISIN KAIVAUSSALUE ELI PUNAMULTAHAUDAN ALUE	13
5.2. ETELÄISIN KAIVAUSSALUE ELI POLUN ALUE	15
5.3. ITÄISIN KAIVAUSSALUE ELI PAINANTEEN ALUE	17
6. LÖYDÖT	20
6.1. LÖYTÖJEN LEVINTÄ JA TIHEYS.....	20
6.2. LÖYTÖLAJIT	21
6.2.1. Keramiikka	23
6.2.2. Koivuntuohiterva	24
6.2.3. Kivilajijaineisto.....	24
6.2.4. Piikivi	25
6.2.5. Kvartsiitti ja kvartsi	26
6.2.6. Palaneet luut	26
6.2.7. Kivitikari – huijausyritys, ei kivikautinen löytö.....	26
7. RADIOHIILIAJOITUKSET	27
8. YHTEENVETO JA PÄÄTELMIÄ	29
KUVALIITE.....	30
KAIVAJALUETTELO.....	43
PERUSKARTTAOTE	45
YLEISKARTTA.....	46
PINTAVAAITUSKARTTA.....	47
TASOKARTAT	48
LÖYTÖKARTAT.....	95
PROFIILIKARTAT	142
LÖYTÖLUETTELO	144

1. Arkistotiedot

YLI-II [28] KIERIKINKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 1.5. – 30.9.2008

Sami Viljanmaa

Kunta: Yli-li
Kylä: Karjala
Tilat ja maanomistajat: 20:12, om. PVO-Vesivoima Oy (Virkkulantie 207, 99100 li)
sekä Yli-lin kunta / Kierikkikeskus

Peruskartta: 3512 10 PAHKAKOSKI
Koordinaatit: Äärikoordinaatit: x = 7251 97 - 7252 54,
y = 3451 00 - 38, z = 60 - 63 m mpy
Kierikinkangas A: x = 7251 97 - 7252 24,
y = 3451 00 - 36, z = 60 - 61 m mpy

Kertomukseen liittyvät löydöt: KM 37797: 1-915, diar. 29.1.2009

Aiemmat tutkimukset: Aimo Kehusmaa, tarkastus 1966 (Kierikinkangas A)
Eeva-Liisa ja Hans-Peter Schulz, tarkastus ja kartoitus 1986
(Kierikinkangas A)
Pentti Koivunen, kartoitus 1995 (Kierikinkangas A)
Hans-Peter Schulz, inventointi 1997 (Kierikinkangas A, B)
Hans-Peter Schulz, inventointi 1998 (Kierikinkangas A-E)
Hans-Peter Schulz & Eija Ojanlatva, koekaivaus 1998
(Kierikinkangas C, F)
Petro Pesonen, kaivaus 1999 (Kierikinkangas A, B ja D)
Mikko Hietala, koekaivaus 2000 (Kierikinkangas A)
Sami Viljanmaa, koekaivaus 2003 (Kierikinkangas D)
Sini Annala & Sami Viljanmaa, kaivaus 2006
(Kierikinkangas A)
Sini Annala & Sami Viljanmaa, kaivaus 2007
(Kierikinkangas A)

- Aiemmat löydöt:
- KM 17061: 1-11 saviastian paloja 12 kpl, kvartsikaavin, kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 21 kpl, kivilaji-iskoksia 2 kpl, palanutta luuta
- KM 31022: 1-79 saviastian paloja 1395 kpl, kivilajiesineen katkelma, kvartsia 99 kpl, kivilaji-iskoksia 3 kpl, palanutta luuta 187 kpl
- KM 31072: 1-738 saviastian paloja 1717 kpl, taltan katkelma, riipuksen katkelma, muita kiviesineitä ja kivilaji-iskoksia 151 kpl, piinuolenkärki, kvartsia 1448 kpl, kvartsiittia 13 kpl, palanutta luuta 83 kpl, punamultakokkareita 1 kpl, koivuntuohitervaa 3 kpl
- KM 31829: 1-3116 saviastian paloja 14520 kpl, saviesineen katkelmia 7 kpl, palanutta savea 50 kpl, talttoja 5 kpl, liuske-
nuolenkärjen teelmä, kampaleimasin, muita kiviesineitä 2 kpl, kiviesineiden katkelmia 47 kpl, kivilaji-iskoksia 198 kpl, piinuolen-
kärjen katkelmia 2 kpl, piikaavin, pii-iskos, kvartsia 3792 kpl, kvartsiittia 111 kpl, hammasriipus, luuesineen katkelmia 6 kpl, palanutta luuta 1914 kpl, punamultakokkareita 2 kpl, koivuntuohi-
tervaa 1 kpl, pihkaa 1 kpl
- KM 33997: 1-9 saviastian paloja 2 kpl, liuskeiskos, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 22 kpl
- KM 36006: 1-987 saviastian paloja 2537 kpl, palanutta savea tai saviesineiden katkelmia 5 kpl, meripihkahelmiä 2 kpl, taltta, liuskerengas, T-kirjaimen muotoisen veitsen katkelma, reikäkiven katkelma, muita kiviesineiden katkelmia 7 kpl, kivilaji-iskoksia 20 kpl, kvartsia 3711 kpl, kvartsiittia 25 kpl, pii-iskoksia 2 kpl, palanutta luuta 1619 kpl, koivuntuohitervaa 1 kpl
- KM 36666: 1-666 saviastian paloja 2549 kpl, palanutta savea tai saviesineiden katkelmia 4 kpl, meripihkahelmi, meripihkarenkaan katkelma, taltta, liuskenuolenkärki, kiviesineiden katkelmia 4 kpl, kivilaji-iskoksia 19 kpl, kvartsia 1636 kpl, kvartsiittia 4 kpl, koivuntuohitervaa 1 kpl, palanutta luuta 737 kpl
- Radiohiiliajoitukset:
- Hela-1707 4700±40 BP (ilmeisesti asumuksen seinärakenteisiin liittyneestä hiilensekaisesta läikästä, vuoden 2006 kaivausalueelta)
- Hela-1956 4780±40 BP (hiiltä punamultahaudan alta)
- Hela-1957 4715±40 BP (saviastian koivuntuohitervasauma)

2. Johdanto

Yli-lin Kierikinkankaan kivikautisella asuinpaikalla kahtena edellisenä kesänä järjestettyjä kaivauksia jatkettiin 1.5.-30.9.2008 välisenä aikana. Varsinainen yksittäisille kävijöille avoin yleisökaivaus järjestettiin heinäkuussa. Tutkimusalueita kenttäkaudelle 2008 määritettiin kolme. Yksi alueista kattoi neljännessektorin kookkaasta asuinpainanteesta aivan Kierikki-keskuksesta kivikauden kylään johtavan lankkupolun varrelta, kaksi muuta aluetta sijoittuivat lähemmäs muinaista rantaa asuinpaikan aktiviteettialueelle. Kaikki tutkimusalueet olivat välittömästi yhteydessä aiempina vuosina tutkittuun alueeseen, ja niillä jatkettiin asuinpaikan järjestelmällistä tutkimusta kaikkien pienialaistenkin muinaisesta aktiviteetista kertovien ilmiöiden paikallistamiseksi ja niiden luonteen ja keskinäisten suhteiden selvittämiseksi. Kaikkiaan kesällä 2008 tutkittujen alueiden laajuus oli 70 m².

Kaivauksen kenttäjohtajana toimi FM Sami Viljanmaa. Dokumentointitöihin osallistuivat lisäksi kaivauksen tutkimusapulainen fil. yo Inga Nieminen Turun Yliopistosta, arkeologian opiskelijat fil. yo Panu Hyppönen, fil. yo Hanna-Kaisa Korpi ja fil. yo Anne-Mari Saloranta Oulun Yliopistosta opintoihinsa kuuluvaan arkeologian harjoitteluun liittyen, vapaaehtoisena kaivaustyöhön osallistunut fil. yo Antti Komulainen Oulun Yliopistosta sekä Grampus Heritage -säätiön Kierikkiin kuudeksi viikoksi lähettämät britannialaiset arkeologian opiskelijat Laura Green, Thomas Mann, Geraldine Sim ja Philippa Tickner. Edellä mainitut osallistuivat myös kaivauslöytöjen puhdistamiseen ja lajitteluun. Lisäksi Panu Hyppönen skannasi osan kaivauskartoista puhtaaksi piirtämistä varten. Muut kaivauksen jälkityöt suoritti ja kaivauskertomuksen laati Sami Viljanmaa.

Yleisökaivaukselle kaivauskesänä 2008 osallistui kaikkiaan 147 henkilöä. Osallistujamäärä laski edellisestä 25 henkilöä. Osallistujamäärän laskun voidaan katsoa johtuneen kesän sateisuudesta. Suurimmat kaivaukselle osallistuneet ryhmät olivat lukiolaiset Kemistä, Nurmosta, Oulusta ja Ylivieskasta. Kaivauksen yhteydessä järjestettiin myös kaivauskurssi ”Arkeologiaa nuorille”, jolla oli neljä osallistujaa. Pääosa kaivauksen yksittäisistä osallistujista oli ala-asteikäisiä lapsia vanhempineen. Ainoat ulkomailta saapuneet osallistujat olivat britannialaiset Grampus Heritage -säätiön lähettämät kaivajat. Myös tiedotusvälineet olivat kiinnostuneita kaivauksesta. Erityisesti alkukesän aikana löytynyt punamultahauta sai runsaasti julkisuutta, samoin komeimmat esinelöydöt.

3. Alueen tutkimushistoria sekä asuinpaikan sijainti ja topografia

3.1. Alueen tutkimushistoria

lijokilaaksossa Pahkakosken voimalaitoksen ja Yli-lin kirkonkylän välillä on lukuisa joukko esihistoriallisia muinaisjäännöksiä, jotka muinoin sijaitsivat lijoen suistossa, ja jotka nykyisin tavataan lijoen rantavalleilta. Jokivarressa sijaitsevien, käytöltään ilmeisesti ainakin osittain peräkkäisten asuinpaikkojen katsotaan muodostavan noin kahdentuhannen vuoden aikajatkumon. Irtolöytöjä alueelta tunnetaan 1800-luvulta lähtien, mutta varsinaiset arkeologiset tutkimukset seudulla alkoivat 1960-luvulla, kun lijokea valjastettiin sähköntuotantoon. Tuolloin alueella suoritettiin ensimmäisen kerran arkeologista inventointia ja voimaloiden rakentamisen myötä veden alle jääviä kohteita tutkittiin kaivauksilla muun muassa Kierikkisaarella ja Pahkakoskella. Löydöt olivat runsaita ja merkittäviä. Kierikkisaaresta löydettiin runsaasti meripihka- ja piikiviesineistöä ja sittemmin Kierikin keramiikaksi nimettyä keramiikkatyyppeä edustavia asbestisekoitteisia saviastioiden kappaleita. Seuraavat vuosikymmenet alueella olivat tutkimusten kannalta hiljaisempia. 1970- ja 1980-luvuilla seudulla tehtiin vain pienehköjä koekaivauksia ja laajempi työllisyyskaivaus vuosina 1986-1987 Kierikin sorakuopalla.

Aiempiä tutkimuksia huomattavasti laajempien tutkimusten aika alkoi Kierikin alueella 1990-luvulla. Merkittävimpinä kaivauskohteina olivat Kuuselankankaan ja Kierikinkankaan asuinpaikat, Korvalan kivikautinen rivitalo sekä Purkajasuo, josta tavattiin suuri määrä hyvin säilynyttä ihmisen työstämää puutavaraa kivikaudelta. Purkajasuon puiden löytäjä oli arkeologisesti valveutunut yli-iiläinen maanviljelijä Helmeri Jussila, joka jo 1950-luvulla oli löytänyt Purkajasuolla ojaa kaivaessaan meripihkahelmen ja kerännyt nykyistä taloan rakentaessaan rakennustyömaaltaan kymmeniä kiviesineitä, meripihkaa, saviastioiden kappaleita, piikivistä valmistetun nuolenkärjen sekä satoja kvartsi-iskoksia. Tutkimuksia 1990-luvulla suorittivat lähinnä Museoviraston arkeologian osasto ja Oulun yliopisto.

Kierikin alueella on tehty arkeologisia kaivauksia joka vuosi vuodesta 1993 lähtien, viime aikoina enenevässä määrin myös Kierikkikeskuksen arkeologien toimesta. Andre Costopouloksen johtama Oulun yliopiston kansainvälinen kaivauskurssikin on tutkinut Kierikin seutua vuosittain. Costopouloksen tutkimusryhmän koekaivaukset useilla asuinpaikoilla myös lijoen eteläpuolella ovat merkittävästi täydentäneet käsitystä Kierikin muinaisjäännösten laajuudesta ja keskinäisistä suhteista.

Kierikinkankaan arkeologisen tutkimushistorian voidaan katsoa alkavan vuodesta 1966, jolloin Aimo Kehusmaa havaitsi kolme asuinpainannetta lijoen pohjoisrannan hiekkakankaalla. Soranhakijoiden kaivamista kuopista sekä Kehusmaan koekuopasta löytyi keramiikkaa, kvartsia ja palanutta luuta (KM 17061: 1-11). Vuonna 1986 Kierikin sorakuopan asuinpaikan (Yli-li 27) tutkimusten yhteydessä Eeva-Liisa ja Hans-Peter Schulz havaitsivat Kierikinkankaalla 29 painannetta ja kuoppaa. Pentti Koivunen tarkasti ja kartoitti Kierikinkankaan painannealueen vuonna 1995. Inventoidessaan lijoen jokivarren osayleiskaava-alueen muinaisjäännöksiä välillä Kirkonkylä-Pahkakoski vuosina 1997-1998 Hans-Peter Schulz jakoi Kierikinkankaan useisiin asuin- ja löytöpaikkoihin. Schulzin tulkinnan mukaan Kierikinkankaalla on havaittavissa vähintään 39 asuinpainannetta.

Kaivaustutkimukset Kierikinkankaalla alkoivat kesäkuussa 1998 Museoviraston toimesta Petro Pesosen johdolla. Samana kesänä Hans-Peter Schulz ja Eija Ojanlatva johtivat kaivauksen siinä osassa Kierikinkangasta, jonka läpi kulkevaksi Yli-lin ja Pudasjärven välinen tie oli Kierikkikeskuksen rakentamisen myötä päätetty siirtää. Pesonen jatkoi kaivauksia myös vuonna 1999. Kaikkiaan Pesosen kaivausalueet kattoivat 569,75 m² ja sijoittuivat lähinnä Kierikinkankaan keskimmaiselle ja itäisimmälle rantavallille. Lisäksi Kierikkikeskuksen toimesta tehtiin vuonna 2000 Mikko Hietalan johdolla koekaivaus Kierikkikeskuksen rakennustöihin liittyen ja vuonna 2003 Sami Viljanmaan johdolla koekaivaus Hotelli Kierikin rakennuspaikaksi suunnitellulla alueella.

Edellä mainittujen kaivausten perusteella käsitykseksi Kierikinkankaasta muodostui, että paikalla oli sijannut laaja kivikautinen kylä tyypillisen kampakeramiikan aikana, ja kylän eri rakennusvaiheet vaikuttivat sijoittuvan peräkkäisille rantavalleille, ollen mahdollisesti osin päällekkäisiä. Merkkejä myöhemmistä asutusvaiheista ei ollut tavattu. Vaikka Kierikinkankaalta onkin suora näköyhteys Kierikkisaaren runsaslöytöiselle asuin- ja/tai kauppapaikalle, uskottiin asutuksen painopisteen lijoen jokivarressa sijaitseville asuinpaikoille.

Kierikkikeskuksen yleisökaivaukset vuosina 2006-2007 järjestettiin Sini Annalan ja Sami Viljanmaan johdolla Kierikinkankaan aiemmin täysin kaivauksien ulkopuolelle jääneessä, erittäin hyvin säilyneessä osassa Kierikkikeskukseen johtavan tien ja lijoen välissä. Löydöt olivat runsaita, ja aiemmista Kierikinkankaan kaivauksista poiketen kaivauksilla tavattiin myös meripihkaesineitä sekä asbestisekoitteista keramiikkaa.

3.2. Asuinpaikan sijainti ja topografia

Kierikinkankaan muinaisjäännösalue sijaitsee Kierikkikeskusta ympäröivällä hiekkapohjaisella mäntykankaalla Iijoen pohjoisrannalla, Yli-lin kirkosta 5,1-5,4 km itäkaakkoon, pääosin Pudasjärven ja Yli-lin välisen tien eteläpuolella, rajoittuen etelä- ja lounaisosiltaan jyrkähkään muinaiseen rantatörmään. Kierikinkankaan kivikautiset asuinpaikat sijaitsevat muinaisen jokisuiston rantavalleilla, joita nykyään ympäröivät suot, pääasiassa rämeet ja nevat. Rantavalleista keskimmaisina ja itäisinä ovat pääosin tuhoutuneet soranoton yhteydessä. Selvimpänä muistona soranotosta on maisemoitu sorakuoppalampi, jota nykyisin reunustavat Nature Hotel Kierikin rakennukset. Läntisin rantavalli on säilynyt liki koskemattomassa tilassa. Kierikinkankaalla tehtyjen tutkimusten perusteella muinaisjäännösalue on jaettu neljään asuinpaikkaan (Kierikinkangas A-D) ja kahteen löytöpaikkaan (Kierikinkangas E-F). Kesien 2006-2008 tutkimukset sijoittuivat kokonaisuudessaan asuinpaikalle Kierikinkangas A, joten tässä yhteydessä ei laajemmin käsitellä kohteita Kierikinkangas B-F. Selostus kyseisistä kohteista löytyy Petro Pesosen kaivauskertomuksesta vuodelta 1999 Museoviraston arkeologian osaston arkistosta.

Asuinpaikka Kierikinkangas A sijaitsee Kierikinkankaan muinaisista rantavalleista läntisimmällä, jyrkähkön rantatörmän yläpuolella olevalla hiekkakankaalla. Iijoki virtaa asuinpaikan eteläisimpien osien vieritse. Asuinpaikalla on havaittu ainakin 66 painannetta, joista suuri osa selviä asuinpainanteita, sekä muutamia pienempiä, kuitenkin ilmeisesti asuinpaikkaan liittyviä kuoppia. Pohjoisimmat, kauimpana muinaisesta rantatörmästä sijaitsevat painanteet ovat luonteeltaan epäselvimpiä. Useimmat painanteet sijaitsevat kaakko-luode-suuntaisen rantatörmän läheisyydessä, mutta niitä on myös ryhmänä lähellä Kierikkikeskukseen johtavaa tietä. Osa painanteista esiintyy pareittain hyvin lähellä toisiaan, ja asuinpaikan itäosan painanteet muodostavat selviä painannejonoja. Asuinpaikalla Kierikinkangas A oli ennen kesää 2006 suoritettu ainoastaan koekaivauksia vuonna 1998, ja Kierikkikeskuksen ohi kulkevan tien eteläpuolisessa osassa asuinpaikkaa ei ollut suoritettu lainkaan kaivaustutkimuksia. Joskin alueen halki kulkeva metsäpolku on vaurioittanut paikoin voimakkaastikin kulttuurikerroksen ylimpiä osia ja moderni täyttömaakerros on laajassa osassa asuinpaikkaa lähellä muinaista rantatörmää hämärtänyt alueen alkuperäisiä pinnanmuotoja, voidaan asuinpaikan Kierikinkangas A todeta edelleen olevan paitsi keskeisiltä osiltaan erittäin hyvin säilynyt, myös muinaisesta aktiviteetista kertovilta ilmiöiltään merkittävä, ja kuuluvan rauhoitusluokkaan I.

4. Kaivaustutkimukset

4.1. Koordinaatisto

Kaivauksella käytettiin vuonna 2006 laadittua Kierikkikeskuksen kivijalan suuntaista koordinaatistoa, jonka lähtöpiste ($x=200/y=200$) on Kierikkikeskuksen lounaiskulma, kivijalan uloimpien osien määräämien linjojen leikkauspiste. Koordinaatistossa x :n arvo kasvaa kohti pohjoista ja y :n arvo kasvaa kohti itää. Tutkimusalueen peruslinjalle välille $x=200/y=110-200$ kymmenen metrin välein lyödyt puupaalut olivat edelleen paikoillaan. Pääosa kaivauskaudella 2008 tehdyistä mittauksista, lähinnä kaivausalueiden rajojen määrittämisistä, tehtiin kuitenkin edellisten kesien kaivausalueiden nurkkapaaluihin tukeutuen. Kaivauksen korkeuskiintopisteenä toimi pisteen $x=200/y=200$ vieressä oleva betonisen portaan nurkka. Korkeuskiintopisteen korkeus on 60,56 m mpy.

4.2. Kaivausalueet

Kesän 2008 kaivausalueet rajoutuivat aiempiin kaivausalueisiin, ja ne toteuttivat tavoitetta asuinpaikan aktiviteettialueen laaja-alaisesta tutkimisesta pienialaisten maan pinnalle näkymättömien ilmiöiden paikallistamiseksi sekä niiden luonteen ja keskinäisten suhteiden selvittämiseksi. Kahden asuinpainanteiden ulkopuolelle sijoitetun kaivausalueen lisäksi avattiin neljännessektori asuinpainanteesta Kierikkikeskuksesta kivikauden kylään johtavan lankkupolun varrelta. Asuinpainanne sijaitsee aivan toisen painanteen vieressä. Yleisökaivaukset suunnataan aktiviteettialueen ilmiöiden tutkimisen ohella tulevaisuudessa juuri kyseisen painanneparin tutkimiseen. Neljännessektorin vuosivauhdilla painanteet saadaan kokonaan tutkittua vuonna 2015. Painanteiden ulkopuolisilla kaivausalueilla pyrittiin tutkimaan kulumisuhan alta asuinpaikan halki kulkevan metsäpolun/moottorikelkkareitin kohtaa, jossa kulttuurikerroksen yläosa on osin häiriintynyt. Samalla haluttiin muodostaa yhtenäiseksi tutkitun alueen pitkä läntinen leikkausprofiili.

Kaivausalueiden yhteisalaksi muodostui 70 m², ja alueiden kulmien koordinaatit olivat seuraavat: Polun alue: $X=176/Y=150$, $X=180/Y=150$, $X=180/Y=155$, $X=176/Y=155$. Tutkimusalueen länsiosa: $X=182/Y=140$, $X=188/Y=140$, $X=188/Y=141$, $X=186/Y=141$, $X=186/Y=143$, $X=182/Y=143$. Painanne: $X=182/Y=159$, $X=188/Y=159$, $X=188/Y=165$, $X=182/Y=165$. Kaivausalueiden nurkkiin lyötiin puupaalut, joihin kirjoitettiin kyseisten kohtien koordinaatit. Paalujen välille metrin välein sekä kaivausalueen sisälle ruutujen nurkkien kohtiin painettiin maahan 8-tuumaiset sinkityt rautanaulat.

4.3. Kaivaustekniikka ja kenttädokumentointi

Edellisen kesän tapaan ensimmäisenä kaivaustoimena kaivausalueiden määrittämisen jälkeen suoritettiin pintamaan poisto, ja pintavaaitus tehtiin vasta kyseisen toimen jälkeen. Syynä työjärjestykseen oli, että läntisimmällä kaivausalueella varsin koskemattomana säilynyttä alkuperäistä maanpintaa peitti liki kauttaaltaan viiden - kahdenkymmenenviiden senttimetrin paksuinen moderni täyttömaakerros, jonka pinnanmuodon dokumentointia ei koettu tarpeelliseksi; pintamaan poiston jälkeisellä vaaituksella koettiin tavoitettavan paremmin alueen luonnollinen – tai ainakin esihistoriallinen – pinnanmuoto. Menettely näkyy pintavaaituskartalla siten, että vuoden 2008 vaaitusarvot ovat paikoin jopa parikymmentä senttiä syvemmältä kuin vuoden 2006 arvot, mikä on havaittavissa vaaituskartan arvoissa voimakkaana portaana kyseisten vuosien kaivausalueiden leikkauslinjalla. Raportin liitteenä olevassa vaaituskartassa kyseiselle linjalle sijoittuvat vaaitusarvot on ilmaistu vuoden 2008 vaaitusten mukaisina. Pintaturve – niissä kohdissa joissa turvetta ylipäättään oli – poistettiin lapiolla, samoin moderni täyttömaakerros. Turve ja täyttömaa siirrettiin omiin kasoihinsa käytettäväksi myöhemmin kaivausalueiden maastouttamisessa. Sekoittunut maa polun kohdalla poistettiin kaivauslastoilla ja seulottiin. Myös turpeenpoiston jälkeinen siistimistö suoritettiin lastoilla. Pintavaaitus pintamaan poiston jälkeen suoritettiin puolen metrin välein.

Pintamaan poiston jälkeen edettiin viiden senttimerin paksuisina absoluuttista korkeutta seuraavina vaakasuorina kaivauserroksina, alkaen kaivausalueen korkeimmilta kohdilta. Poikkeuksen muodosti kaivauksen alkuvaiheessa havaittu punamultahauta, jonka alueella kaivaminen suoritettiin poikkeuksellisesti 2,5 senttimetrin kerroksina; myös näin syntyneet ”välitasot” dokumentoitiin. Löydöt otettiin haudankin alueelta talteen viisisenttisten kerrosten mukaisesti. Kerrokset nimettiin kulloinkin tavoitteena olleen tason korkeusarvon mukaan. Oikean kerrospaksuuden saavuttamista tarkkailtiin jatkuvasti mittaamalla korkeusarvoja vaaituskoneella, ja yksittäisiä pienialaisia poikkeuksia lukuun ottamatta haluttu kerrospaksuus säilyi noin kahden senttimetrin tarkkuudella. Punamultahaudan ohuemmissa kaivauserroksissa kerrospaksuudessa saavutettiin yhden senttimetrin tarkkuus. Yleisökaivajien kaivamissuorituksen jälkeen tasot vielä yleensä siistittiin dokumentoitaviksi kaivauksen pysyvän henkilökunnan toimesta.

Kaivaus suoritettiin kaivauslastoilla, paitsi häiriöttömältä pohjamaalta vaikuttaneissa kohdissa, joissa viimeiset tarkastusluonteiset kerrokset kaivettiin lapiolla seulaan. Myös muutamat syvälle jatkuneet, mutta lähinnä tuulenskaadoilta vaikuttaneet ilmiöt kaivettiin pohjamaahan saakka lapiolla; kyseisten lapiolla pohjamaahan kaivettujen ilmiöiden harvat löydöt ovat löytöluettelossa, mutta eivät löytökartoilla. Kaivettu maa seulottiin silmäkooltaan kuuden millimetrin seulalla. Aluksi seulottiin pressun päällä vuoden 2007 kaivausalueen kohdalla, mutta heti kun ensimmäinen kaivausalue saatiin kaivettua pohjamaahan saakka, siirrettiin seulontapaikka edistämään kyseisen kaivausalueen täyttämistä. Kaksi ensimmäisinä pohjamaahan saakka kaivettua aluetta saatiinkin kokonaan täytettyä asuinpainanteeseen sijoittuneelta kaivausalueelta kertyneellä seulontahiekalla.

Kaivauksen eteneminen rytmitettiin siten, että yleisökaivajien saapuessa iltapäivisin oli ainakin yhdellä kaivausalueella dokumentoituna valmis taso, jolloin seuraava kerros kaivettiin suurimmalta osaltaan yleisökaivajien kanssa ja viimeisteltiin seuraavana aamupäivänä kaivauksen pysyvän henkilökunnan voimin. Järjestelyä helpotti, että osan aikaa avoinna olivat kaikki kolme kaivausaluetta ja kaivauksella kulloinkin työskennelleiden brittiopiskelijoiden määrä oli tarpeen mukaan säädeltävissä nolasta kahteen tai kiireisillä hetkillä jopa neljään. Kaivamisen lisäksi he avustivat asumusennallistuksen järviruokokaton rakentamisessa Kierikin kivikauden kylään virolaisen Siim Soosterin ja myöhemmässä vaiheessa Inga Niemisen johdolla sekä puhdistivat ja lajittelivat kaivauslöytöjä. Opiskelijoista Thomas Mann ja Geraldine Sim työskentelivät lähinnä kattoprojektin parissa, kaivaustyöhön osallistuivat ensisijaisesti Laura Green ja Philippa Tickner.

Tasokartat piirrettiin viiden senttimetrin välein millimetripaperille mittakaavassa 1:20 käyttäen apuna 20 cm x 20 cm ruutuihin jaettua 1 m x 2 m laajuista piirtokehikkoa. Punamultahaudan alueelta tasokartat piirrettiin poikkeuksellisesti 2,5 senttimerin välein. Tasokartat piirsi lähinnä Sami Viljanmaa, lisäksi Inga Nieminen piirsi yhden kartan ja Anne-Mari Saloranta laati yhden kartan luonnoksen. Piirtäjien määrän minimoimisella pyrittiin tulkinnan yhdenmukaistamiseen ja välillisesti myös jälkitöiden helpottamiseen. Kartoissa käytettiin tavatuille ilmiöille samoja symboleja kuin aiempina kesinä, ja tehty jaottelu erilaisille maakerroksille havaittiin punamultavärjäymille luoduilla merkeillä täydennettynä riittäväksi. Kun kaivausalueet oli saatu kaivettua pohjamaahan saakka, piirrettiin kaivausalueiden seinämistä profiilikartat. Profiilien piirtämiseen osallistuivat myös arkeologian harjoittelijat Oulun yliopistosta sekä kaivauksen brittiläiset opiskelijat.

Kaikki dokumentointitasot ja kaivausalueiden profiileissa havaitut ihmisaktiviteettiin liittyvät ilmiöt valokuvattiin digikameralla. Erityisesti tasokuvaan valokuvaussuunnat ja valaistusolosuhteet pyrittiin yhdenmukaistamaan mahdollisimman tarkoin. Erittäin sateisen kesän myönteisin puoli oli, että se edisti kuvallisen dokumentoinnin onnistumista, eikä keinokastelua maaperän väri- ja koostumuserojen esille saamiseksi juurikaan tarvittu. Merkittävimmistä ilmiöistä – lähinnä punamultahaudasta ja asuinpainanteesta tavatusta laajasta likamaan sekaisesta kuopasta – otettiin myös yksityiskohtaisempia pienialaisempia tasokuvia. Yksittäisiä löytöjä saatiin kenttätöiden aikana kuvattua löytöpaikallaan vain muutamia. Liki kaikki tasot saatiin kuvattua varjottoman pilvisen sään vallitessa. Onnistuneet kuvausjärjestelyt mahdollistivat hyvin karttadokumentaatiota tukevan kuva-aineiston tuottamisen edellisen kesän tapaan. Kaikki kaivauksen digikuvat on arkistoitu CD-levyille Yli-Iin Kierikkikeskukseen korkearesoluutioisina jpg-tiedostoina.

4.4. Löytöjen talteenotto

Pintamaan poiston yhteydessä tavattuja löytöjä lukuun ottamatta löydöt kaivauksella otettiin talteen neliömetreittäin ja kerroksittain MiniGrip-pusseihin. Pintamaan löydöt kerättiin samaan pussiin koko kesällä 2008 tutkitun alueen osalta. Myös siinä osassa tutkimusaluetta, jossa tasot dokumentoitiin 2,5 cm välein, otettiin löydöt talteen viiden senttimetrin kerroksissa, lähinnä löytökarttojen yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi. Ennen pussiin siirtämistä löydöt merkittiin löytökartoille. Löytöjen tarkka sijainti mitattiin taittomitoilla. Löytöjen merkitsemisestä löytökartoille vastasivat pääosin kaivauksen kenttäjohtaja ja tutkimusapulainen, harjoittelijat Oulun Yliopistosta sekä kaivauksella työskennelleet brittiopiskelijat. Samaan sankoon kaivettiin maata seulottavaksi ainoastaan yhden neliömetrin alueelta, ja seulonnan yhteydessä tavatut löydöt laitettiin suoraan kyseisen neliömetrin ruutu- ja kerroskohtaiseen löytöpussiin. Mikäli seulonnan yhteydessä tavattujen löytöjen tarkempi sijainti kuitenkin pystyttiin määrittämään edes neljännesneliömetrin tarkkuudella, merkittiin nekin löytökartoille. Seulonnassa käytettiin silmäkooltaan 6 mm käsiseuloja. Merkittävimmät löydöt, muun muassa kaivauksen aikana tunnistetut esinelöydöt ja paikalleen murentuneet saviastioiden kappaleet, laitettiin omiin pusseihinsa tai löydön luonteen – lähinnä saviastian kappaleiden haurauden – vaatiessa pakasterasioihin. Pusseihin ja rasioihin kirjattiin kyseisten löytöjen tarkat koordinaatit, myös löytökorkeus. Läpimitaltaan yli 2,5 cm kokoiset palaneet kivetkin merkittiin löytökarttaan, mutta niitä ei kuitenkaan otettu talteen.

Löytöjen puhdistus aloitettiin jo kaivauksen aikana britannialaisten opiskelijoiden sekä Panu Hyppösen ja Hanna-Kaisa Korven toimesta. Puhdistuksen yhteydessä saviastioiden kappaleet, palaneet luut ja koivuntuohiterva harjattiin kevyesti puhtaiksi pehmeällä hammasharjalla, kvartsit, kvartsiitti, pii sekä kiviesineet pestiin. Puhdistetut löydöt lajiteltiin kunkin ruudun ja kerroksen alueelta löytöryhmittäin omiin pusseihinsa, joihin kopioitiin koordinaatit alkuperäisistä löytöpusseista. Alkuperäisistä pusseista koordinaatit ylivivattiin, jotta pusseja voitiin myöhemmin uusiokäyttää kaivauksella.

Löytöjen puhdistamisen oli tarkoitus edetä samaa tahtia kaivauksen etenemisen kanssa noin viikon viiveellä siten, että löydöt ehtisivät maasta nostamisensa jälkeen kuivua ennen puhdistamista. Sateinen sää, runsaat löydöt – erityisesti paikalleen hajonneen saviastian tuhannet kappaleet – ja tavanomaista laajempaa dokumentaatiota vaatinut punamultahauta aiheuttivat kuitenkin sen, että toisaalta kaivaus eteni suunniteltua hitaammin, mikä sitoi työvoimaa kaivuutyöhön, mutta toisaalta löytöjä kertyi huomattavasti enemmän, kuin mitä ennen kaivausta oli arvioitu. Tämän seurauksena kaivauksen päättyessä löydöistä yli puolet oli vielä puhdistamatta. Loppujen löytöjen puhdistamisen sekä niiden luetteloinnin ja piirtämisen suoritti kaivauksen kenttäjohtaja muiden jälkitöiden yhteydessä, mikä venytti jälkityöprosessiin kulunutta aikaa merkittävästi. Tulevien kaivausten aikana löytöjen käsittelyyn tuleekin varata jo kenttätöiden aikana huomattavasti enemmän sekä työvoimaa että aikaa, ja yhdenaikaisesti tuskin enää avataan yhtä laajoja kaivausalueita kuin kesällä 2008, jotta tarvittaessa kaivettavaa alaa pystytään vielä kaivauksen aikana alkuperäisestä suunnitelmasta supistamaan tavattavien ilmiöiden, löytömäärien tai kenttäkaudella vallitsevien sääolosuhteiden niin vaatiessa.

5. Kaivaushavainnot

Kenttäkaudella 2008 suoritettujen kaivausten aikana dokumentoitiin useita merkittäviä asuinpaikan eri osien kivikautisen aktiviteetin luonnetta selventäviä ilmiöitä sekä tehtiin jonkin verran havaintoja kaivauksen suorittamiseen vaikuttaneista moderneista häiriöistä. Kulttuurikerroksen paksuus vaihteli kaivausalueiden eri osien välillä olemattomasta syvimmillään noin metrin paksuiseen kerrokseen, joka tavattiin muinaisen varasto- tai jätekuopan yhteydestä. Ilmiöistä yllättävin oli punamultahauta, joka paljastui jo kaivauksen alkuvaiheessa läntisimmältä kaivausalueelta.

Laaja-alaisin kaivauksella tutkittu kokonaisuus oli asuinpainanteen neljännes, josta paikallistettiin asumuksen oviaukon ja tulisijan sijainti sekä lattia-alan nurkkaan sijoittunut likamaan sekainen laaja kuoppa, ilmeisesti varasto- tai jätekuoppa. Kaivausalueiden maaperässä oli jonkin verran nähtävissä myös ihmistoiminnasta riippumattomia muutoksia, lähinnä tuulenskaadoilta vaikuttaneita häiriöitä, joissa huuhtoutumiskerrosta, pintamaata ja yksittäisiä löytöjä oli sekoittunut paikoin varsin syvällekin muutoin koskemattomaan maaperään. Koskematon maaperä erottui kulttuurikerroksesta usein hyvin selvästi, osittain sen vuoksi että koskemattomassa maassa hiekka oli tavallisesti lajittunut raekokonsa mukaisiksi selviksi kerroksiksi. Varsinaisia kiinteitä rakenteita ei kaivauksen aikana tavattu. Eri kaivausalueiden selvästi toisistaan poikenneiden luonteiden vuoksi ilmiöt käsitellään kaivausalueittain, eikä edellisen vuoden raportin tapaan ilmiötyypeittäin jaoteltuina. Kaivausalueiden sijoittuminen käy ilmi raportin liitteenä olevasta yleiskartasta.

5.1. Läntisin kaivausalue eli punamultahaudan alue

Läntisimmän kaivausalueen kokoa ja muotoa määritti lähinnä pyrkimys muodostaa yhtenäiseksi tutkimusalueen länsipään pitkä leikkausprofiili. Epäsäännöllisen muotoisen, mutta kuitenkin suorakulmaisen kaivausalueen kooksi määrittyi 14 m^2 ja alueen nurkat olivat kohdissa $X=182/Y=140$, $X=188/Y=140$, $X=188/Y=141$, $X=186/Y=141$, $X=186/Y=143$ sekä $X=182/Y=143$. Alueen pinnassa tavattiin aiempina vuosina tutkittujen lähialueiden tavoin kova soran, kivien ja asfaltinkappaleiden sekainen täyttömaakerros, joka ilmeni paksuimmillaan noin 25 cm paksuiseksi. Kerroksen poistaminen oli erittäin työlästä. Kyseisen kerroksen alla oli vanha pääosin jo maaton pintaturvekerros ja turpeen alla lähes koskematon huuhtoutumiskerrok, joka tosin kärsi vähäisiä vaurioita pinnassa olleen modernin kerroksen poistamisen yhteydessä.

Pintamaan poiston jälkeen heti ensimmäisestä kaivauskerroksesta lähtien alueella havaittiin likamaaläikkiä ja löytöjä. Eniten likamaata oli kaivausalueen eteläisimmässä osassa, alueella $X=182-184/Y=140-143$. Alueella $X=184-188/Y=140-141$ ei likamaata juurikaan havaittu, ja myös löydöt kyseisellä alueella olivat varsin niukkoja; lähinnä pohjoisimmassa ruudussa, jonka voidaan katsoa yltävän vuonna 2006 pääosin tutkitun asuinpainanteen lattia-alalle, tavattiin jonkin verran kvartsilöytöjä.

Edellisenä kesänä havaittu kiveämättömän tulisijan jäännös ruudussa X=181/Y=140 jatkui ruudun X=182/Y=140 alueelle. Tulisija oli pian pintamaan poiston jälkeen havaittavissa voimakkaana likamaana, jonka yhteydessä oli jonkin verran hiilen kappaleita ja palanutta luuta. Voimakkainta likamaa-alueita ympäröi heikompi likamaa, joka ulottui myös kyseisen ruudun viereisiin ruutuihin. Voimakkaimmillaan likamaa oli noin tasolla 60,20 m mpy. Tulisijan alueella likamaakerros oli noin kymmenen senttimetrin paksuinen ja sen alla oli puhdas pohjamaa – mahdollisesti paikalla on pidetty nuotiota vain muutamia kertoja. Tulisijan luonne tuki aiempien vuosien havaintoa, että asuinpaikan aktiviteettialueella on löydettävissä lukuisa joukko jokseenkin epämääräisiä nuotiopaikkoja, joissa tulenpito vaikuttaa olleen pikemminkin satunnaista kuin säännöllistä.

Tulisijan koillispuolelta havaittiin erittäin runsaasti saviastian kappaleita. Saviastian kappaleet jatkuivat runsaina viitisen senttimetriä syvemmälle kuin tulisijan likamaa, ja ilmeni, että kyseessä oli lähes kokonaan paikoilleen hajonnut kookas kampakeraaminen astia, jonka kappaleista pääosa sijoittui halkaisijaltaan noin kaksimetrisen alueen sisälle. Kyseisen keskittymän keskikohta sijoittui noin kohtaan X=183,20/Y=141,80. Saviastian kappaleiden yhteydestä löydettiin myös koivuntuohitervalla korjattuja kappaleita sekä koivuntuohitervasauman pätkiä, joista koivuntuohitervalla korjattu keramiikka oli lähes täysin rapautunut pois.

Noin tasolla 60,20 m mpy, eli noin viidentoista senttimetrin syvyydellä alkuperäisestä maanpinnasta, tavattiin jokseenkin häiriintymättömältä vaikuttaneen rikastumiskerroksen alta alueella X=183-185,20/Y=141-143 voimakkaita punamultaläikkiä, jotka muodostivat noin kahden metrin pituisen ja puolen metrin levyisen luoteis-lounais-suuntaisen kuvion. Ilmiö tulkittiin olemuksensa perusteella kivikautiseksi punamultahaudaksi. Haudan eteläisin osa leikkasi paikoilleen hajonneen astian kappaleiden keskittymää. Hauta oli selvästi kaivettu saviastian rikkoutumisen jälkeen, koska hautaa täytettäessä kyseisen astian kappaleita oli päätynyt jonkin verran myös haudan täyttömaahan. Haudan alueella dokumentointia tarkennettiin; tasokartat piirrettiin 2,5 senttimetrin välein, mutta löydöt otettiin edelleen talteen viiden senttimetrin paksuisten kerrosten mukaisesti. Syvemmälle edettäessä, tasolla 60,10 m mpy, havaittiin, että erityisesti haudan länsipuolella alettiin saavuttaa häiriötön pohjamaa. Haudan sekoittuneen täyttömään ja haudan ulkopuolisen häiriöttömän pohjamaan lajittuneiden hiekkakerrosten välinen raja ja samalla hautakuopan muoto alkoi hahmottua; kyseisestä tasosta alkaen tasokarttoihin pyrittiin piirtämään punamulta- ja likamaa-alueiden lisäksi myös hautakuopan muoto.

Hautakuopan muodon hahmottamisen haastavuus riippui pitkälti kulloisenkin dokumentointitason puhtaan pohjamaan raekoosta; hienorakeisimmista kerroksista hahmo erottui selvimmin, karkeammissa kerroksissa kuopan reunan määrittäminen oli vaikeampaa. Kuopan muoto hahmottui lähinnä kulmistaan pyöristetyksi suorakaiteeksi. Punamulta-alue oli selvärajainen ja varsin yhtenäinen. Punamultaa tavattiin yhtäjaksoisesti dokumentointitasoon 59,875 m mpy saakka, joskin jo tason 60,00 m mpy jälkeen punamulta-alue alkoi huomattavasti supistua. Yhtenäinen punamultakerros oli siis yli kolmenkymmenen senttimetrin paksuinen. Mitään varsinaisesti hauta-antimiksi tulkittavia löytöjä ei hautakuopasta tavattu, vaan kuopasta löydetty kvartsit, saviastian kappaleet sekä palaneet luut ovat päätyneet hautaan haudan täyttömaan mukana.

Punamulta-alueen kutistuessa ja heikentyessä alkoi kuopan pohjalta paljastua likamaaläikkä, joista useat olivat voimakkaan nokisia ja hiilensekaisia. Syvimmälle, lähes tasolle 59,70 m mpy saakka, jatkui kohdassa $X=184,05-184,35/Y=141,30-141,60$ sijainnut läikkä, jonka poikkileikkauksesta nähtiin kyseessä olevan pyöreäpohjaisen, hiilensekaisesta maasta koostuneen, halkaisijaltaan noin kolmikymmensenttisen kuopanteen. Ilmiön yhteydestä tavattiin myös saviastian kappale, joka yleisolemuksensa perusteella on ilmeisesti osa samasta saviastiasta, kuin muutkin haudan täyttömaasta löydetty saviastioiden kappaleet. Kaikkiaan hiilenkappaleiden ja noen sekaiset läikät vaikuttivat luontevasti hautaan liittyviltä ilmiöiltä; punamulta-alue muuttui likamaaläikiksi vaihteittain, ja lienee epätodennäköistä, että läikät olisivat hautaa vanhempia ilmiöitä, jotka joko sattumalta tai tarkoituksellisesti olisivat jääneet haudan alle.

5.2. Eteläisin kaivausalue eli polun alue

Suorakulmion muotoisen 20 m^2 laajuisen alueen nurkat olivat kohdissa $X=176/Y=150$, $X=180/Y=150$, $X=180/Y=155$ ja $X=176/Y=155$. Havainnot metsäpolun aiheuttamista häiriöistä maaperään olivat samankaltaisia kuin aiemminkin. Yleisimmin polun kohdalla oli noin viiden senttimetrin paksuinen sekoittunut kerros, joka lienee osittain syntynyt paikalle muualta tuodusta täyttömaasta ja osittain pintamaasta, joka on liikkunut pois alkuperäiseltä paikaltaan. Kulttuurikerroksen yläosa oli siis osittain tuhoutunut; polun korkeimmilla kohdilla sekoittuneen kerroksen alla oli paikoin huuhtoutumiskerroksen sijasta suoraan rikastumiskerros tai runsaslöytöinen likamaa. Tuhoutuneet alueet olivat kuitenkin pienialaisia ja tuhoutuminen oli rajoittunut kulttuurikerroksen pintaosaan, syvimmillään ehkä noin kymmenen senttimetrin syvyyteen. Kaikkiaan metsäpolun aiheuttamia häiriöitä asuinpaikan ilmiöille voidaan pitää vähäisinä, eikä polun nykyinen käyttö merkittävästi vaaranna muinaisjäännöksen säilymistä.

Polun alueelle sijoittuneella kaivausalueella muinaisesta aktiviteetista kertovat ilmiöt muodostuivat likamaa-alueista ja kuopanteiden jäännöksistä. Likaantuneen maan alue kattoi pääosin kaivausalueen varsin tasaisen itäisen puoliskon. Hajanaisemmin likamaata esiintyi alueen pohjoislaidalla. Alueen alavammasta lounaiskulmasta, jota alkujaan oli pidetty asuinpainanteen lattia-alana, ei likamaata tavattu juurikaan, vaan maaperä alkoi vaikuttaa koskemattomalta pohjamaalta pian huuhtoutumiskerroksen päättymisen jälkeen.

Likamaan ja löytöjen levinnän perusteella kaivausalueen tasainen osa on ollut intensiivisesti käytettyä asuinpaikan aktiviteettialuetta. Paksuinta likamaa oli alueen kaakkoiskulmassa. Kohdan $X=176/Y=154,5$ ympärillä vaikuttaa olleen ainakin lyhyt-aikainen kiveämätön nuotiopaikka, mihin viittaavat likamaan tummuus, nokisuus ja likamaan yhteydestä tavatut hiiltien ja palaneiden luiden kappaleet. Ilmeisesti nuotiota on pidetty myös kohdan $X=178/Y=154$ tienoilla, minkä kohdan lähiympäristöön keskittyi runsaasti löytöjä, erityisesti saviastioiden kappaleita. Alle metrin etäisyydellä kyseisestä kohdasta tavattiin lisäksi kaksi liuske-esinettä – pienen liuskerenkaan puolikas sekä uurtimeksi tai taltaksi tulkittava liuskeiskoksesta valmistettu esine.

Kaivausalueen muita osia syvemmälle kulttuurikerroksen havaittiin jatkuvan lähinnä neljässä kohdassa. Aivan alueen luoteiskulmassa kyseessä olivat edellisinä kesinä koordinaattipisteen $X=180/Y=150$ läheisyydestä pääosin tutkitun varasto- tai jätekuopan reunaosat, joiden tutkiminen ei juurikaan tuonut lisäinformaatiota kuopan luonteesta muutoin kuin sen rajojen määrittämisen osalta. Yllättäen kuitenkin aivan kyseisen kuopan vierestä, noin koordinaattipisteen $X=177,5/Y=151$ ympärille sijoittuneena havaittiin toisen, läpimitaltaan noin metrisen kuopan jäännös. Tyypiltään kuoppa vastasi muita asuinpaikalla aiemmin havaittuja pienehköjä kuoppia; voimakkaimmin likaantunut maa keskittyi kuopan reunaosiin ja pohjalle, ja löytömateriaali koostui lähinnä kvartsista, palaneista luista ja hajanaisista saviastian kappaleista. Kuopan hahmo oli havaittavissa ensimmäisen kerran tasossa 60,00 m mpy ja sen likamaa päättyi tasoon 59,70 m mpy mennessä.

Edellä kuvaillun kuoppajäännöksen lisäksi kaivausalueelta hahmottuivat kuopat noin kohdissa $X=176/Y=152,5$ ja $X=177,75/Y=153,15$. Kuoppa kohdassa $X=176/Y=152,5$ voitiin havaita lähinnä kaivausalueen eteläisessä leikkausprofiilissa, tasokartoissa se ei hahmotu. Leikkausprofiilinsa perusteella kuopanne on halkaisijaltaan noin seitsemänkymmentisenttinen ja se ulottuu noin 25 senttimetriä ympäröivää kulttuurikerrosta syvemmälle.

Kuopanteen paikalla on ilmeisesti myös kasvanut puu, jonka juuristo on sekoittanut ilmiön likamaata. Kuopanteen löytöaineiston osalta voidaan todeta, että ruudusta X=176/Y=152 löytyneet kvartsiuurrin, kolme kvartsikaavinta sekä kvartsiydin ja kaksi raaka-ainekvartsia kuuluvat kohtalaisella todennäköisyydellä kyseisen kuopanteen kontekstiin.

Kuoppa kohdassa X=177,75/Y=153,15 alkoi hahmottua noin tasolla 60,05 m mpy. Se oli havaittavissa läpimitaltaan hieman alle metrisenä soikeahkona likamaaläikkänä, jonka yhteydestä tavattiin harvakseltaan kvartsia, palanutta luuta ja saviastian kappaleita. Kuoppa oli pyöreäpohjainen, ja sen pohja saavutettiin tasoa 59,80 m mpy lähestyttäessä. Kuopan löydöistä huomionarvoisin on aivan sen pohjalta löydetty hyvin poltetusta saviastiasta peräisin oleva kappale (KM 37797:72), joka on koristeltu kampaleimoilla ja läpimitaltaan noin 6 mm kuopalla. Olemuksensa perusteella kappale kuuluneen asuinpaikalla hyvin laajalle alueelle levinneeseen kampakeraamiseen astiaan, jonka kappaleita on jo tähän mennessä löydetty halkaisijaltaan yli kymmenmetrisen alueen sisältä.

5.3. Itäisin kaivausalue eli painanteen alue

Asuinpainanteen neljännessektorin lähialueineen kattanut 36 m² laajuinen kaivausalue oli ensimmäinen osa Kierikinkankaan yleisökaivausten osaprojektia, jonka tarkoituksena on kahdeksan vuoden aikana tutkia kokonaisuudessaan asuinpaikan keskeisessä osassa vierekkäin sijaitsevien kahden asuinpainanteen alue. Neliön muotoisen kaivausalueen kulmien koordinaatit olivat X=182/Y=159, X=188/Y=159, X=188/Y=165 ja X=182/Y=165.

Asuinpainanteen alueella maaperässä ei havaittu moderneja häiriöitä. Kyseessä on syvä ja selkeästi erottuva painanne; painanteen pohja on noin tasolla 59,75 m mpy ja vallien yläreuna noin tasolla 60,35 m mpy - 60,25 m mpy tarkastelukohdasta riippuen. Jo pintamaan poiston yhteydessä havaittiin, että painanteen pohjoisessa vallissa oli selvänä notkelmana erottuva aukko. Aukon oletettiin mahdollisesti osoittavan painanteessa sijainneen asumuksen oviaukon kohdan. Syvemmälle edettäessä kyseisen aukon alueelta paljastuikin runsaasti löytöjä sisältänyttä likamaata, joka vietti painanteen ulkopuolelta alaspäin kohti painanteen lattia-alaa. Oviaukon läheisyydestä löydettiin myös katkelmat kahdesta liuskerenkaasta. Ilmeisesti oviaukko on ollut käytävämäinen ja avautunut pohjoisluoteeseen. Alustavasti vaikuttaa, että aukko sijoittuu pikemminkin asumuksen kulmaan kuin keskelle seinää, mutta tulevat kaivaukset selvittänevät asiaa vielä lisää.

Painanteen ulkopuolella runsaimmat löydöt sijoituivat edellä kuvaillun oviaukon läheisyyteen, alueelle joka sijoittui aukosta parin metrin säteelle. Ilmeisesti aivan oviaukon läheisyydessä asumuksen ulkopuolella, ruudussa $X=187/Y=162$, on sijainnut tulisija, mikä ilmeni palaneiden kivien ja punertavaksi palaneen hiekan keskittymänä sekä runsaina löytöinä. Tulisijan voimakas likamaa oli hyvin havaittavissa myös kaivausalueen pohjoisprofiilissa. Oviaukon itäpuolella, lähes kaivausalueen koillisnurkassa, havaittiin lisäksi matala, noin kolmenkymmenen senttimetrin syvyinen ja halkaisijaltaan noin metrinen kuoppa, joka hahmottui osin maan pinnallekin. Todennäköisimmin kyseessä on asuinpainanteen käytön aikainen jätekuoppa. Kuopan itäreunalla on jossain vaiheessa ilmeisesti kasvanut kookas puu, joka kaatuessaan on juurillaan sekoittanut kuopan stratigrafiaa ja aiheuttanut muutamien löytöjen kulkeutumisen kuopan varsinaista pohjatasoa syvemmällekin. Laajuudeltaan ja olemukseltaan vastaavanlaisen, myöskin puiden juurten aiheuttamien häiriöiden lievästi sekoittaman, ilmeisesti alkujaan hieman edellistä ilmiötä syvemmän kuopan jäännös havaittiin myös kohdassa $X=186,70/Y=159,00$. Kyseisestä kuopasta kenttäkauden 2008 kaivausalueelle sijoittui arviolta puolet, ja sen loppuosa tutkittaneen myöhemmin. Sitä vastoin alueen läntisessä leikkausprofiilissa kohdassa $X=184,5/Y=159,00$ havaittava syvälle ulottunut häiriö vaikutti lähtökohtaisesti pikemminkin tuulenkaadon aiheuttamalta kuin kivikautisesta aktiviteetista johtuvalta.

Asuinpainanteen lattia-ala oli syvimmällä painanteen keskiosassa, ja se kohosi loivasti reunaosiaan kohti. Kaivausalueen kaakkoisosaan, lattia-alan keskivaiheille, sijoittui kiveämätön tulisija, joka ilmeni erittäin voimakkaana tummana tiiviinä likamaana, jonka yhteydestä löydettiin runsaasti palanutta luuta. Tulisija oli hahmotettavissa pitkänomaiseksi, noin puolentoista metrin pituiseksi ja noin metrin levyiseksi. Tulisijan läheisyydestä, kohdasta $X=184,05/Y=163,35/Z=59,70$, löytyi myös kaivauksen ainoa piikiviesine, lähes ehjänä säilynyt pitkänomainen kookas nuolenkärki (KM 37797:559). Tulisijan alueen ohella heikompa likamaata tavattiin myös muissa osissa lattia-alaa, ja lattia-alan ulkoreunojen sijainti oli varsin hyvin havaittavissa likamaan ja löytöjen levinnän perusteella, kun lattia-alan ulkopuolella saavutettiin häiriötön pohjamaa. Asumuksen seinälinjojen paikat olivat havaittavissa myös luonnollisten maakerrosten katkeamisesta kaivausalueen seinämissä noin kohdissa $X=182/Y=161$ ja $X=185,30/Y=165$. Kaikkiaan likamaata asumuksen lattia-alalla oli kohtalaisen ohuesti, painanteen keskivaiheilla vain noin kymmenen senttimetriä ja lattia-alan reunaosissa hieman paksummin. Kokonaiskäsitystä lattia-alan muodosta ei ennen laajempia kaivauksia pysty muodostamaan.

Kenties yllättävin ilmiö asuinpainanteen yhteydestä oli painanteen lattia-alalta alueelta X=184-186/Y=163-165 tavattu laajan ja syvän kuopan jäännös. Kuopan muoto alkoi hahmottua selvästi maaperästä noin tasossa 59,90 m mpy. Kuoppa sijoittui aivan asumuksen oviaukolle johtavan likamaaluiskan alkupäähän, pääosiltaan hiukan oviaukon likamaa-alueen keskilinjan mukaisen linjan itäpuolelle. Kuoppa erottui ympäristöstään aiempaakin selvemmin oviaukolle johtaneen likamaan loppuessa seuraavan kaivauserroksen aikana. Kun muut ilmiöt päättyivät häiriöttömään pohjamaahan viimeistään tasoon 59,60 m mpy mennessä, jatkui kyseinen kuoppa vielä nelisenkymmentä senttimetriä syvemmälle – kuopan likamaan lopulta päätyttyä tuli lapiolla pohjamaan luonnetta tarkastettaessa vastaan pohjavesi vain viitisentoista senttimetriä syvemmällä.

Olemukseltaan asuinpainanteen lattia-alalta tavattu kuoppa muistutti erittäin paljon asuinpaikan aktiviteettialueella vuosina 2006-2007 tutkittua kuopan jäännöstä. Molemmat kuopat olivat halkaisijaltaan noin puolitoistametrisiä ja ylsivät noin metrin syvyydelle nykyisestä maanpinnasta. Voimakkain likamaa oli keskittynyt kuoppien reunaosiin ja niiden pohjalle. Myös kuoppien löytömateriali on samankaltaista; runsaasti palanutta luuta, lisäksi jonkin verran kvartsia ja saviastioiden kappaleita. Aiemmin tutkitun kuopan löytöihin lukeutui lisäksi liuskerengas, meripihkahelmi sekä mahdollinen savi-idolin katkelma – toisaalta myös kenttäkaudella 2008 tutkitusta kuopasta saatiin talteen eräs kaivauksen komeimmista esinelöydöistä, kokonaisuutena säilynyt, ilmeisesti paikallisesta liuskeraakaaineesta valmistettu T-kirjaimen muotoinen liuskeveitsi (KM 37797:597), ainoa kyseisen asuinpainanteen alueelta tavattu ehjä esine.

Vaikka edellä kuvailtujen kuoppien sijoittuminen suhteessa asuinpaikan muihin ilmiöihin on täysin erilainen, on niiden käyttötarkoituksissa voinut olla samankaltaisuuksia. Yksinkertaisinta on olettaa kuoppia käytetyn jäte- tai varastokuoppina. Kuitenkin on mahdollista, että kuopat käyttöaikanaan ovat kenties ainakin pohjaosiltaan voineet yltää myös tuolloisen meren – tai pohjaveden – pinnan tason alapuolelle, mikä avartaa kyseisten ilmiöiden tulkintamahdollisuuksia huomattavasti. Kun koko tutkimuskohteeksi valittu asuinpainanne saadaan tulevana vuosina tutkittua, voidaan toivottavasti myös kyseisten kuoppien käyttötarkoituksesta esittää pidemmälle meneviä arvioita. Tuolloin kenttäkaudella 2008 tutkittua kuoppaa pystytään nykytilannetta paremmin käsittelemään osana laajempaa kokonaisuutta asuinpainanteen kaikkien ilmiöiden muodostamassa kontekstissa.

6. Löydöt

6.1. Löytöjen levintä ja tiheys

Löytöjen levintä ilmenee raportin liitteenä olevista löytökartoista, joihin on merkitty kaikki kaivauksella paikoilleen mitatut löydöt, eli lähes kaikki löydöt seuralöytöjä lukuun ottamatta. Tiheimmässä keramiikkakeskityksessä saviastian kappaleita tosin oli huomattavasti enemmän kuin löytökarttaan käytännössä oli mahdollista merkitä. Kaikkiaan löytöjä oli 11203 kpl. Keskimääräinen löytötiheys oli 160,04 löytöä neliometriä kohden. Korkeaa löytötiheyttä selittää yhden paikoilleen hajonneen saviastian kappaleiden merkitys – mikäli löytötiheyttä laskiessa jätetään huomioimatta kyseisen keramiikkakeskityksen kuuden runsaslöytöisimmän ruudun 6890 saviastian kappaletta, muodostuu tiheydeksi 61,61 löytöä neliometriä kohden, mikä antaa huomattavasti todenmukaisemman kuvan tutkimusalueen yleisluonteisesta löytötiheydestä. Merkittävä osa löydöistä keskittyi itäisimmällä kaivausalueella tutkitun asuinpainanteen neljännessektorin sisälle ja sen lähiympäristöön. Kuitenkin myös asumusten ulkopuoliselle aktiviteettialueelle määritetyillä kaivausalueilla löytöjä oli runsaasti, yleisimmin likamaailmiöiden yhteydessä. Asuinpaikan halki kulkevan metsäpolun alueelle määritetyn kaivausalueen neljä lounaisinta ruutua olivat kuitenkin niukkalöytöisiä. Kyseisten ruutujen alueelta tavattiin vain neljätoista löytöä, eli 3,50 löytöä neliometriä kohden. Havainto tuki edellisenä vuonna muodostunutta käsitystä, että aiemmin asuinpainanteen lattia-alana pidetty, osittain juuri kyseisten ruutujen kattama alue itse asiassa on liki täysin tyhjä sekä löydöistä että muinaisesta ihmisen toiminnasta kertovista ilmiöistä, ja kohdassa havaittu painanne on luonteeltaan pääosaltaan luonnonmuodostuma, jota moderni ihmistoiminta on muokannut lisää asuinpainannetta ulkoisesti muistuttavaan muotoon. Kivikautinen aktiviteetti kyseisen painanteen kohdalla vaikuttaa olleen painannetta ympäröivään tasaisempaan alueeseen verrattuna vähäistä.

Edellisenä kesänä havaittu ilmiö löytöjen selvästä vähenemisestä ja niiden keskittymisestä yksittäisten pienialaisten ilmiöiden yhteyteen kauemmas muinaisesta rannasta edettäessä näyttäytyi myös kesällä 2008. Löytöjen keskimääräinen tiheys oli muutamia keskittymiä lukuun ottamatta pienempi kuin aiemmin tutkitulla runsaslöytöisimmällä muinaisen rannan suuntaisesti sijoittuneella alle kymmenen metrin levyisellä vyöhykkeellä. Toisaalta löytöjä tavattiin koko tutkimusalueella varsin tasaisesti, suurin osa löydöistä saatiin likamaa-alueiden yhteydestä kaikilla kaivausalueilla, eikä pelkästään kesän 2008 kaivausalueita tarkastellessa voida havaita kyseisten alueiden etäisyyden rantavyöhykkeeseen vaikuttaneen alueiden löytötiheyden lainkaan.

6.2. Löytölajit

Kenttäkauden 2008 löytöaineisto Kierikinkankaan kaivauksilta oli aiempien vuosien tapaan monipuolinen, joskin edellisten vuosien huippulöytöjä edustaneet asbestisekoitteinen keramiikka sekä meripihkaesineet puuttuivatkin aineistosta tyystin. Kyseistä puutetta kuitenkin korvasivat mainiosti erittäin runsaat koivuntuohitervalöydöt sekä kenttäkauden huipentanut piikivestä valmistettu nuolenkärki, joka oli vain kantaosastaan katkelmallinen. Valitettava kuriositeetti löytöjen joukossa oli kivitikari, joka paljastui nykyaikana valmistetuksi huijausyriytykseksi, ja jonka löytyminen siis merkitsi yleisökaivauksen joutuneen tahallisen sabotaasin kohteeksi.

Kappalemäärittäin tarkasteltuna merkittävimmät löytöryhmät kaivauksella olivat edellisten vuosien tavoin kvartsi (16,0 %), keramiikka (77,6 %) ja palaneet luut (5,5 %). Keramiikkaa löydettiin suhteessa muihin löytöryhmiin huomattavasti aiempia vuosia enemmän, mikä johtui lähinnä siitä, että kaivausalueelle osui paikoilleen hajonnut saviastia, jonka kappaleita saatiin talteen noin seitsemäntuhatta. Kvartsia löydettiin jokseenkin saman verran kuin edellisenä vuonna, mutta alle puolet vuoden 2006 määrästä, jolloin kvartsit olivat selkeästi suurin löytöryhmä. Palanutta luuta löydettiin kappalemääräisesti molempia edellisiä vuosia niukemmin.

Kivilajijaineiston osuus, 0,3 % kokonaislöytömäärästä, on samaa tasoa edellisten vuosien kanssa. Kvartsiittien osuus, 0,2 % kaikista löydöistä, puolestaan palautui lähes vuoden 2006 tasolle kvartsiittilöydöiltään niukemman vuoden 2007 jälkeen. Aiempien yleisökaivauksen löytöihin verrattuna koivuntuohitervalöydöt muodostivat suuren löytöryhmän, 0,4 % kaikista löydöistä. Koivuntuohitervalöydöistä pääosa oli saviastioiden korjaamiseen käytettyjä kappaleita, toisin sanoen saviastioiden korjausosien pätkiä, jotka olivat kestäneet rapautumista vastaan jopa paremmin kuin keramiikka, jota kyseisellä koivuntuohitervalla oli korjattu. Alle promillen osuuteen kokonaislöytömäärästä ylsivät piikivilöydöt (1 kpl) ja punamultakokkareet (2 kpl). Piikivestä valmistetun nuolenkärjen lisäksi tutkimusalueelta tavattiin pintamaan poiston yhteydessä yksi piikivi-iskos, mutta koska se löytökontekstinsa perusteella vaikuttaa pikemminkin asuinpaikalle nykyaikana kulkeutuneelta kuin kohteen kivikautiseen löytöaineistoon kuuluvalta, on se jätetty huomioimatta kokonaislöytömääriä laskettaessa.

Jos tarkasteluperusteeksi otetaan löytöjen massa, edustavat kvartsilöydöt (50,3 %) noin puolta löytöjen kokonaismäärästä, mikä vastaa jokseenkin edellisvuoden tasoa. Myös keramiikan osuus (35,8 %) on liki täysin sama kuin vuonna 2007; koska kappalemääräisesti keramiikka edustaa lähes neljää viidesosaa löytöaineistosta, voidaan todeta saviastioiden kappaleiden keskimääräisen massan olleen huomattavasti vähäisempi kuin aiempina vuosina. Kivilajiaineiston osuutta (7,1 %) nostavat raskaat hiomalaakojen kappaleet, ja samankaltainen ilmiö nähdään kvartsiittilöytöjen osuudessa (5,3 %) – kaksi raaka-ainekappaletta muodostavat kvartsiittiaineiston massasta lähes kaksi kolmasosaa. Muut löytöryhmät ovat massaltaan vähäisiä. Palaneiden luidenkin – kappalemäärältään varsin merkittävän löytöryhmän – osuus on vain 1,4 % löytöjen kokonaismassasta, joskin kenttäkaudella 2008 talteen saatujen luiden keskimääräinen massa, 0,22 g, on lähes kaksinkertainen vuonna 2007 talteen saatujen luiden keskimääräiseen massaan nähden.

Löytölaji	Määrä (kpl)	Massa (g)	% löydöistä (kpl)	% löydöistä (g)
Keramiikka (saviastioiden kappaleet)	8692	3584,1	77,6	35,8
Koivuntuohiterva	42	8,9	0,4	0,1
Kivilajit	36	710,8	0,3	7,1
Taltat	1	2,4		
Liuskerenkaan katkelmat	3	6,2		
Liuskeveitset tai veitsen katkelmat	2	17,0		
Hioimen katkelmat	3	12,1		
Hiomalaa'an kappaleet	8	600,7		
Muut esineiden katkelmat	8	45,6		
Kivilaji-iskokset	11	26,8		
Piikivi	1	4,3	< 0,1	< 0,1
Nuolenkärki	1	4,3		
Kvartsiitti	20	530,8	0,2	5,3
Kvartsiittiesineet	1	10,0		
Kvartsiitti-iskokset	17	177,9		
Kvartsiittiytimet ja raaka-ainekappaleet	2	342,9		
Kvartsi	1795	5044,0	16,0	50,3
Kvartsiesineet	45	353,6		
Kvartsi-iskokset	1734	3491		
Kvartsiytimet ja raaka-ainekappaleet	16	1199,4		
Palaneet luut	615	135,8	5,5	1,4
Punamultakokkareet	2	1,6	< 0,1	< 0,1
Yhteensä	11203	10020,3		

6.2.1. Keramiikka

Kaikki kesän 2008 keramiikkalöydöt olivat orgaanissekoitteisia ja tyyteltävissä tyyppilliseksi kampakeramiikaksi. Asbestisekoitteisia saviastioiden kappaleita ei löydetty lainkaan. Merkittävin keramiikkakeskittymä tavattiin läntisimmältä kaivausalueelta. Kyseisellä alueella löytyi lähes kokonaan paikalleen hajonnut kookas kampakeraaminen astia. Astiankappaleiden keskittymän läpi oli kaivettu kuoppa punamultahautaa varten, ja hautaa täytettäessä kappaleita oli levinnyt jonkin verran myös haudan täyttömaahan. Kyseisen keskittymän keskeisimmät osat lähialueineen kattaneiden kuuden ruudun alueelta (X=182-184/Y=140-143) löydettiin kaikkiaan 6890 saviastian kappaleita, massaltaan 2811,5 g. Joitain yksittäisiä kappaleita lukuun ottamatta kappaleet lienevät yhdestä astiasta, ja ne muodostavat sekä kappalemääräisesti että massaltaan lähes 80 % osuuden kaikista kaivauksella tavatuista saviastioiden kappaleista.

Paikoilleen hajonnutta astiaa oli runsaasti korjailtu koivuntuohitervalla. Joissain kappaleissa koivuntuohitervaa oli edelleen kiinni (KM 37797:214, :317, :321). Astian kappaleissa kiinni olleiden koivuntuohitervasaumojen lisäksi löytyi useita koivuntuohitervasauman pätkiä (KM 37797:202, :207, :208, :209, :210, :224, :313, :316, :332), joista keramiikka oli kokonaan rapautunut pois – sauma näytti kestäneen rapautumista vastaan huomattavasti varsinaisia astiankappaleita paremmin. Koivuntuohitervasta teetettiin myös radiohiiliajoitus: Hela-1957 4715±40 BP. Ajoituksen tulos vastasi ennako-odotuksia. Astia oli varsin heikosti poltettu, ja se oli sen vuoksi hajonnut pieniin kappaleisiin. Jälkitöiden yhteydessä kappaleita pyrittiin kokoamaan suuremmiksi kokonaisuuksiksi, ja suurin koottu kappale oli kooltaan noin 10 cm x 10 cm (KM 37797:317). Jostain syystä kyseisen astian reunapaloja ei tavattu lainkaan. Astian koristelusta ei pystytty muodostamaan kattavaa kokonaiskäsitystä, mutta ilmeisesti koristelun pääosan ovat muodostaneet kuopista ja luun päällä painelluista koristeista koostuneet vaakasuorat vyöhykkeet. Ainakin astian pohjan läheisyydessä on ollut myös kampaleimakoristelua; vaikuttaa, että kampaleimat ovat useita sisäkkäisiä kehiä muodostaen kiertäneet pohjan keskiosaa, ja kyseistä vyöhykettä on ympäröinyt yhdestä kuopparivistä koostunut vyöhyke, jonka yläpuolella puolestaan on ollut vähintään neljästä luupainannekoristerivistä koostunut vyöhyke.

Paikalleen hajonneen saviastian kappaleiden lisäksi muut kaivauksen keramiikkalöydöt olivat varsin hajanaisia ja keskittyivät likamaa-alueiden yhteyteen. Aiempien kaivauskesien tapaan löydettiin myös muutamia kappaleita (KM 37797:72 ja KM 37797:214) erittäin hyvin poltetusta ja korkeatasoisesti kampaleimoin ja kuopin koristellusta astiasta, jonka kappaleet kuitenkin vaikuttavat levinneen hyvin laajalle alueelle, ilman että niitä tavattaisiin minkäänlaisina keskittyminä.

6.2.2. Koivuntuohiterva

Kaikkiaan kaivauskaudella 2008 löydettiin 42 koivuntuohitervan kappaletta. Määrä oli huomattavasti suurempi kuin aiempina vuosina – edellisten kahden kenttäkauden kaivauksilla oli löydetty yhteensä vain kolme koivuntuohitervan kappaletta. Lukuihin ei ole laskettu mukaan joissain saviastian kappaleissa kiinni olleita koivuntuohitervasaumojen osia (KM 36666:479 ja KM 37797:214, :317, :321). Selvän enemmistön koivuntuohitervalöydöistä muodostivat saviastioiden korjaussaumat, joista keramiikka oli rapautunut lähes kokonaan pois (KM 37797:202, :207, :208, :209, :210, :224, :313, :316, :332, :348, :463). Saumanpätkiä löytyi kaikkiaan kolmekymmentäkaksi. Yhdestä koivuntuohitervasauman pätkästä, joka liittyi paikalleen hajonneeseen kampakeraamiseen astiaan, teetettiin radiohiiliajoitus: Hela-1957 4715±40 BP. Muista koivuntuohitervalöydöistä neljää (KM 37797:43 ja KM 37797:433) on koveran muotonsa perusteella myös mahdollisesti käytetty jonkin astian korjaamiseen, ja vaikuttaa, että kyseisiä kappaleita on lisäksi paineltu tiiviimmiksi tai koristeltu jollain hammastetulla esineellä. Kahdessa kappaleessa (KM 37797:295 ja KM 37797:718) on erotettavissa hampaanjäljet, ja yksi kappale (KM 37797:351) on kiinni pienessä kivessä. Muut kappaleet (KM 37797:113, :557, :672) ovat luonteeltaan varsin epämääräisiä, eikä niiden käyttötarkoitusta ole pystytty hahmottamaan. Koivuntuohitervasaumojen pätkät tavattiin lähinnä keramiikkakeskittymien yhteydestä, muiden koivuntuohitervalöytöjen sijoittuminen oli enemmänkin satunnaista.

6.2.3. Kivilajijaineisto

Kivilajijaineiston pääosan kaivauksella muodostivat esineet ja niiden katkelmat. Aiemmista Kierikinkankaan yleisökaivauksista poiketen tavattiin myös useita hioimien ja hioma-laakojen kappaleita. Ehjiä kivilajiesineitä tavattiin kaksi, T-kirjaimen muotoinen liuskeveitsi (KM 37797:597) likamaan sekaisen kuopan yhteydestä asuinpainanteen lattia-alalta sekä pieni hyvälaatuisesta kivilaji-iskoksesta valmistettu, vain teräosaltaan hiottu, talttana luetteloitu, mutta ehkä pikemminkin uurtamiseen sopiva esine (KM 37797:122) metsäpolun alueelle sijoittuneelta kaivausalueelta. Asuinpainanteesta tavattiin lisäksi veitsen katkelma (KM 37797:638), kahvaosa samankaltaisesta veitsestä kuin ehjänä löytynyt. Molemmat veitset ovat varsin pahoin rapautuneita ja ilmeisesti paikallisesta liuskeesta valmistettuja.

Merkittävä erityispiirre kivilajiaineistossa on korujen katkelmien runsaus – kaikkiaan löydettiin kolme liuskerenkaan katkelmaa, kaikki katkelmat eri renkaista. Kaksi katkelmista löytyi asuinpainanteen oviaukon läheisyydestä. Kyseiset katkelmat ovat peräisin halkaisijaltaan noin 50 mm (KM 37797:674) ja 100 mm (KM 37797:876) renkaista. Kolmas katkelma (KM 37797:85) löydettiin metsäpolun alueelta, noin metrin etäisyydellä taltaksi tai uurtimeksi tulkitusta ehjästä kivilajiesineestä. Kyseinen katkelma on puolikas hyvin pienestä ja sirosta renkaasta, jonka halkaisija on ollut noin 23 mm. Kaikkien liuskerenkaiden katkelmien materiaali vaikuttaa paikalliselta.

Kolme käsihioimen kappaletta (KM 37797:887) ja viisi ohutta – mahdollisesti samasta hiomalaa’asta peräisin olevaa – kappaletta (KM 37797:805, :840, :899, :903 ja :910) löytyivät asuinpainanteen oviaukon läheisyydestä. Löytöaineiston loput kolme hiomalaa’an kappaletta (KM 37797:297, :373 ja :881) ovat sirpaleita kookkaista paksuista hiomalaa’oista, ja ne muistuttavat aiempina kahtena vuotena Kierikinkankaalta löytyneitä kahta yhteensopivaa hiomalaa’an kappaletta (KM 36006:417 ja KM 36666:1). Kyseisten kappaleiden kaltaisia vaikuttaa löytyvän harvakseltaan hajanaisesti pitkin asuinpaikkaa.

Edellä mainittujen ehjien tai esinetyypiltään tunnistettavien kivilajiesineiden lisäksi kaivauksella tavattiin kahdeksan pienehköä hiottua liuske-esineen katkelmaa (KM 37797:64, :110, :123, :159, :419, :516, :744). Useimmat katkelmat ovat iskosmaisista, ja syntyneet mahdollisesti rikkoutunutta esinettä uudelleen työstettäessä. Sama alkuperä voi olla useilla löydetyistä kivilaji-iskoksista, joissa ei ole hiottuja pintoja – pääosin kyseiset iskokset ovat pienikokoisia ja hyvälaatuista kiveä. Osa katkelmista vaikuttaa tuuran, taltan tai muun kookkaan esineen kyljestä lohjenneilta tai lohkaistuilta. Katkelmien määrä suhteessa kivilaji-iskosten määrään oli jonkin verran suurempi kuin kummallakaan aiemmalla Kierikinkankaan yleisökaivauksella, joskin kivilajiaineiston kokonaiskappalemäärä on vuosittain ollut niin vähäinen, että aineistosta havaittavalla kenttäkausikohtaisella vaihtelulla tuskin lienee huomattavaa tilastollista merkitystä.

6.2.4. Piikivi

Kaivauskaudella 2008 tavattiin Kierikinkankaan yleisökaivausten ensimmäinen varmuudella asuinpaikan kivikautiseen kontekstiin liittyvä piikivilöytö: asuinpainanteen lattia-alalta läheltä asumuksen tulisijaa löydettiin pitkänomainen punaruskeasta piistä valmistettu kookas nuolenkärki (KM 37797:559), joka oli kantaosastaan katkelmallinen. Lisäksi läheltä tutkimusalueen halki johtavan polun laitaa – samalla läheltä modernia kivitikaria – löydettiin pintamaan poiston yhteydessä harmahtava pii-iskos (KM 37797:87), joka todennäköisimmin on päätynyt asuinpaikalle vasta nykyaikana.

6.2.5. Kvartsiitti ja kvartsi

Kesällä 2008 löydettiin yksi kvartsiittikaavin, kaksikymmentä kvartsiitti-iskosta sekä kaksi kvartsiittiraaka-ainekappaletta. Löydetty kvartsiitti oli pääasiassa erittäin hyvälaatuista, mutta mitään selviä keskittyviä kvartsiittilöydöissä ei ollut havaittavissa. Löytömäärällisesti kvartsiittilöydöt vastasivat varsin pitkälti vuoden 2006 yleisökaivauksen kvartsiittilöytöjä.

Kvartsilöytöjä tavattiin kaikkiaan 1795 kpl. Löydöistä 45 tulkittiin esineiksi; pääasiassa esineen ovat kaapimia, lisäksi aineistosta tunnistettiin muutamia uurtimia sekä yksi kvartsinaskali. Esineiksi tunnistettujen kvartsien osuus kvartsien kokonaiskappalemäärästä oli 2,5 % ja raaka-ainekappaleiksi tai ytimiksi tunnistettujen osuus 0,9 %. Prosenttiosuudet ovat varsin läheisesti aiempien vuosien jakauman mukaisia. Kaikkiaan kvartsimateriaali oli melko hyvälaatuista, ja palanutta kvartsia oli aineiston joukossa vain niukasti.

6.2.6. Palaneet luut

Palanutta luuta löydettiin kaikkiaan 615 kappaletta, yhteismassaltaan 135,8 g. Merkittävimmät luukeskittymät tavattiin asuinpainanteesta; painanteen keskellä olleen tulisijan yhteydestä löytyi 180 luun kappaletta, massaltaan 39,8 g. Laajasta likamaan sekaisesta kuopasta lattia-alan nurkasta löytyi 171 luun kappaletta, massaltaan 32,9 g. Kyseiset ilmiöt lähialueineen kattaneelta kahdeksan neliömetrin alueelta tavattiin siis sekä kappalemääräisesti että massan mukaan tarkasteltuna yli puolet kaivauksen kaikista palaneista luista. Muissa osissa kaivausalueelta palanutta luuta oli selvästi niukemmin, tavallisemmin pieninä keskittyminä voimakkaan likamaan yhteydessä. Usein kohdissa, joissa palanutta luuta tavattiin, oli myös merkkejä tulenpidosta, lähinnä hiilen kappaleita.

Kokonaisina säilyneitä palaneita luuta tavattiin kymmenkunta, ja kokonaisista luista ainakin suurin osa vaikutti pintapuolisen tarkastelun perusteella hylkeiden raajojen alaosien luilta. Varsinaista luuanalyysiä aineistosta ei kuitenkaan ole tehty. Merkittävä osa luuaineistosta on niin pieneksi murentunutta, että sen tarkka määrittäminen tuskin on mahdollista.

6.2.7. Kivitikari – huijausyritys, ei kivikautinen löytö

Tikari (KM 37797:915) löytyi pintamaan poiston yhteydessä metsäpolun alueelle määritetyltä kaivausalueelta, huuhtoutumiskerroksen pinnalta, läheltä polun laitaa. Hiotun esineen outo kivilaji, poikkeuksellinen pulleateräinen ja paksukahvainen esinemuoto sekä moderneilta vaikuttaneet työstöjäljet herättivät epäilykset tikarin alkuperästä. Jatko selvittelyissä paljastui, että esine oli valmistettu Taivalkoskella järjestetyllä kivityökurssilla 2000-luvun alussa. Sitten tikarin kärki oli katkaistu ja sen kahvaosaa oli ehkä tulossa rapautettu. Tikarin tekijä ja huijausyrityksen motiivi eivät selvinneet.

7. Radiohiiliajoitukset

Vuoden 2007 yleisökaivauksen raportin valmistumisen jälkeen Kierikinkankaalta talteen otetusta aineistosta on teetetty kolme radiohiiliajoitusta. Yksi ajoitus teetettiin kevättalvella 2008 Oulun yliopiston arkeologian jatko-opiskelija Samuel Vaneeckhoutin järjestämän rahoituksen turvin ja kaksi ajoitusta keväällä 2009 Kierikkikeskuksen rahoittamina.

Ajoitetut näytteet olivat peräisin seuraavista konteksteista:

Hela-1707: Hiiltä kenttäkaudella 2006 tutkitun asuinpainanteen eteläkulmasta tavatusta, muinaisesta kuopasta löydetyistä hiiltyneen maan sekaisesta ilmiöstä, joka liittyy todennäköisimmin painanteessa sijainneen rakennuksen seinän alaosan tai rakennuksen nurkan rakenteisiin. Koordinaatit: X=183,25/Y=144,75/Z=60,10 m mpy. Koordinaatit on ilmoitettu näytteenottoalueen keskipisteen mukaan, näyte on otettu noin 10 cm x 10 cm laajuiselta alueelta kyseisestä tasosta.

Hela-1956: Hiiltä kenttäkaudella 2008 tutkitun punamullan alta tavatusta nokeentuneen maan ja hiilenkappaleiden sekaisesta kuopanteesta. Koordinaatit: X=184,30/Y=141,60/Z=59,80 m mpy. Koordinaatit on ilmoitettu näytteenottoalueen keskipisteen mukaan, näyte on otettu noin 10 cm x 10 cm laajuiselta alueelta kyseisestä tasosta.

Hela-1957 Koivuntuohitervasauma ilmeisesti lähes kokonaan paikoilleen hajonneesta tyyppilliseen kampakeramiikkaan lukeutuvasta saviastiasta, jonka kappaleiden keskittymän läpi punamultahaudan kuoppa oli kaivettu. Koordinaatit: X=182,50/Y=141,10/Z=60,21 m mpy.

Ajoitusten tulokset olivat seuraavat:

Hela-1707	4700 $\pm$ 40 BP, kalibroitu arvona 3500 $\pm$ 140 cal BC
Hela 1956	4780 $\pm$ 40 BP, kalibroitu arvona 3515 $\pm$ 135 cal BC
Hela-1957	4715 $\pm$ 40 BP, kalibroitu arvona 3505 $\pm$ 135 cal BC

Teetettyjen radiohiiliajoitusten tulosten perusteella vaikuttaa, että ainakaan ajoitetuissa ilmiöissä Kierikinkankaan yleisökaivauksilla tutkitussa osassa ei ole juurikaan havaittavissa ajallista variaatiota, vaan kaikki ajoitetut ilmiöt sijoittuvat varsin lyhyen aikajakson sisälle. Myös ilmiöiden keskinäinen kronologia jää hämäräksi niiltä osin, kuin kronologia ei stratigrafian perusteella ole selvitetävissä. Esimerkiksi punamultahaudan ja haudan vieressä olevassa asuinpainanteessa sijainneen rakennuksen suhde toisiinsa ei selviä – ei tiedetä varmuudella, pystytettiinkö rakennus hautapaikan vierelle, vai haudattiinko vainaja rakennuksen seinustalle. Haudan alta tavatun kuopanteen hiilistä ja paikoilleen hajonneen saviastian koivuntuohitervasaumasta saatujen ajoitusten päällekkäisyys kuitenkin kertoo, että kuopanne on todennäköisimmin kaivettu – tai ainakin täyttynyt – pian saviastian rikkoutumisen jälkeen. Kuopanteesta haudan alta otetun hiilinäytteen kanssa samasta kontekstista tavattu saviastian kappale on yleisolemuksensa perusteella ilmeisimmin peräisin samasta astiasta kuin koivuntuohitervasauma, mikä selvittää astian rikkoutumisen ja kuopanteen täyttymisen keskinäisen järjestyksen. Täysin yksiselitteisesti ei kuitenkaan voida todistaa, että kyseinen kuopanne liittyisi varmasti hautaukseen tai olisi edes sen kanssa täysin samanaikainen. Hautaa kaivettaessa olisi voitu hyödyntää paikalle aiemmin kaivettua kuoppaa, ja vain laajentaa se riittävän suureksi hautausta varten. Tätä voidaan kuitenkin pitää epätodennäköisenä – haudan pohjaosista tavattiin nokea ja hiilenkappaleita muistakin kohdista, ja punamullan vaihtuminen nokisiin läikkiin tapahtui selvästi vaiheittain eikä jyrkkärajaisesti. Nokiläikät vaikuttivat siis luontevasti hautaan liittyviltä ilmiöiltä.

Mielenkiintoinen havainto ajoituksista on, että tulokset ovat pääosin jonkin verran nuorempia kuin Petro Pesosen tutkimilta Kierikinkankaan itäisemmiltä alueilta teetetyt ajoitukset, mikä voi osaltaan antaa lisätietoa Kierikinkankaan muinaisjäännösalueen laajemmasta sisäisestä kronologiasta. Vaikka uusimmat ajoitustulokset sijoittuvat lähelle toisiaan, ei niiden perusteella voi automaattisesti päätellä, että kaikki asuinpaikan läntisimmän rantavallin kivikautisesta aktiviteetista kertovat ilmiöt olisivat syntyneet vain muutamien kymmenien vuosien ajanjakson aikana. Kiinnostavia tulevaisuudessa ajoitettavia kohteita jo esille kaivetusta aineistosta olisivat ne vuoden 2006 löytöihin lukeutuvat asbestisekoitteiset saviastioiden kappaleet, joiden pinnassa oli todennäköisesti ajoitettavaksi sopivaa karstaa. Kyseisten kappaleiden ajoittaminen voisi selventää asbestisekoitteisen keramiikan käyttöönoton varhaisvaiheita Kierikin alueella. Verrattaessa kyseisten kappaleiden ajoitusta toisaalta tätä raporttia varten ajoitettujen ja toisaalta Petro Pesosen ajoittamien saviastioiden koivuntuohitervasaumojen ajoituksiin, voisi selvittää, onko alueella nähtävissä päällekkäisyyttä orgaanisekoitteisen ja asbestisekoitteisen keramiikan käytössä, vai edustavatko löydetyt asbestisekoitteiset kappaleet asuinpaikan nuorempaa ja kenties kampakeraamiseen asutusvaiheeseen verrattuna vähäisempää käyttöjaksoa.

8. Yhteenveto ja päätelmiä

Kierikkikeskuksen yleisökaivauksilla kesällä 2008 jatkettiin Kierikinkankaan kivikautisen asuinpaikan pitkäkestoista ja järjestelmällistä tutkimusta. Kaivaus oli sateisesta kesästä huolimatta jälleen suosittu. Kaivauksen etenemiseen kesän sateisuus – ja toisaalta tavattujen löytöjen ja ilmiöiden runsaus – kuitenkin vaikutti hidastavasti. Niinpä viimeiset kenttätötoimet Kierikinkankaalla saatiin kenttäkauden 2008 osalta päätökseen vasta syyskuun lopussa. Kenttäkauden kaivausalueista suurimmalla, laajuudeltaan 36 m², tutkittiin neljännessektori asuinpainanteesta. Tulevina kolmena kenttäkautena pyritään tutkimaan kyseisen painanteen jäljellä olevat kolme neljännessektoria. Lisäksi asuinpaikan aktiviteettialueelle määritettiin laajuudeltaan 20 m² ja 14 m² kokoiset kaivausalueet.

Asuinpainanteen neljänneksen tutkiminen on vain lähtölaukaus kokonaiskäsityksen muodostamiselle kyseisessä painanteessa sijainneesta rakennuksesta. Joitakin mielenkiintoisia seikkoja asuinpainanteesta saatiin silti jo selville – asumuksen oviaukko ja tulisija kyettiin paikallistamaan, lisäksi asumuksen lattia-alalta tutkittiin asumuksen sisälle sijoittuneena poikkeuksellisen laajan ja syvän kuopan jäännös. Painanteesta löydettiin myös ehjänä säilynyt T-kirjaimen muotoinen liuskeveitsi sekä piikivestä valmistettu kantaosastaan katkelmallinen kookas nuolenkärki.

Aktiviteettialueen ilmiöistä merkittävin oli ensimmäinen varma Kierikin alueelta tavattu punamultahauta. Aiemmat Kierikin seudun punamultahavainnot ovat olleet lähinnä pienenalaisia epämääräisiä läikkiä. Hauta-antimia haudan yhteydestä ei löydetty, mutta hautaan liittyneet ilmiöt dokumentoitiin yksityiskohtaisesti ja haudan alta tavatuista hiilistä teetettiin radiohiiliajoitus. Haudan löytymisen voidaan katsoa huomattavasti laajentaneen käsitystä Kierikin alueen muinaisuudesta. Haudan löytymisen ohella mainitsemisen arvoista on, että aktiviteettialueelta löytyi myös ensimmäinen Kierikin yleisökaivauksien yhteydessä tavattu paikoilleen hajonnut saviastia. Meripihkaa ei kenttäkaudella 2008 löytynyt lainkaan, mutta ylellisyystuotteita löytöaineistossa edustivat kuitenkin piikärjen ohella kolme eri esineistä peräisin olevaa liuskerenkaan katkelmaa. Kierikinkankaan kaivaustutkimukset jatkuvat Kierikkikeskuksen yleisökaivausten merkeissä jälleen kesällä 2009.

Yli-lissä 12.5.2009

FM Sami Viljanmaa

KIERIKINKANKAAN YLEISÖKAIVAUKSEN OSALLISTUJAT KAIVAUSSKESÄNÄ 2008:

Kaivauksen kenttäjohtaja:

Viljanmaa Sami, FM Oulu

Tutkimusapulainen:

Nieminen Inga, fil. yo Turku

Kaivauksen ensisijaisena työvoimana toimineet brittiläiset arkeologian opiskelijat:

Green Laura	University of Sheffield	Tickner Philippa	Durham University
Mann Thomas	University of Cambridge	Sim Geraldine	University of Liverpool

Kaivaukselle osallistuneet suomalaiset arkeologit ja arkeologian opiskelijat:

Hypönen Panu	Oulun Yliopisto	Manninen Leena	Sotkamo
Komulainen Antti	Oulun Yliopisto	Saloranta Anne-Mari	Oulun Yliopisto
Korpi Hanna-Kaisa	Oulun Yliopisto	Talvitie Jari	Turun Yliopisto

Kaivaukselle osallistuneet muinaistekniikka-artsaaniopiskelijat:

Helkala Elina	Mynämäki	Meriala Iikka	Raisio
Ippola Piia	Mynämäki		

Grampus Heritage -säätiön lähettämät brittiläiset harjoittelijat:

Atkinson Dave	Workington (UK)	Convery Ian	Carlisle (UK)
Atkinson Lynne	Workington (UK)	Lawton Mark	Carnworth (UK)

Lukiolaisryhmät (op=opettaja, k=kuski):

Kemin Lyseon lukio:

Filpus Kari (op)	Kemi	Niiranen Heikki	Kemi
Hepola Laura	Kemi	Puolakka Hanna	Kemi
Kamula Maria	Kemi	Ryhänen Niina	Kemi
Karvonen Ville	Kemi	Soini Marko	Kemi
Loueranta Leo	Kemi	Ylioinas Mikko	Kemi
Moisanen Teemu	Kemi	Valta Joni	Kemi
Myllykangas Niina	Kemi		

Nurmon lukio:

Alaviuhkola Marianna	Nurmo	Lehtimaa Piia	Nurmo
Aurell Reijo (k)	Seinäjoki	Mäki-Teppo Sara	Nurmo
Granat Anni	Nurmo	Paavola Leevi	Nurmo
Hemminki Henni	Nurmo	Peltonen Jouko (op)	Nurmo
Jantunen Tuomas	Nurmo	Panu Jarno	Nurmo
Jokilehto Satu	Nurmo	Rantala Hannu	Nurmo
Junnikkala Juri	Nurmo	Ristimäki Markus	Nurmo
Kakkuri Sanna	Nurmo	Roponen Hanna-Leena	Nurmo
Katajamäki Sasu	Nurmo	Särmö Joni	Nurmo
Kellokoski Tomi	Nurmo	Takala Antti	Nurmo
Latva-Käyrä Mikko	Nurmo	Viita-aho Mikko	Nurmo

Oulun Lyseon lukio:

Ahlholm Heikki (op)	Oulu	Miesmaa Sara	Oulu
Annala Ada	Oulu	Mikkola Hanna	Oulu
Bezzi Farid (op)	Oulu (Algeria)	Mikkonen Pentti (op)	Oulu
Fredriksson Anna	Oulu	Moilanen Maria	Oulu
Hemmilä Laura	Kempele	Moilanen Mia	Kempele
Hietala Riikka	Oulu	Mettovaara Jukka	Oulu
Jarva Camilla	Oulunsalo	Oikarinen Inka	Oulu
Jarva Daniela	Oulunsalo	Rantakari Juho	Oulu
Juurikka Krista	Ylikiiminki	Rossi Reeta	Oulu
Kallio Pauliina	Oulu	Siira Tuula (op)	Oulu
Karjalainen Heli	Oulu	Sivén Heidi	Oulu
Kärki Minna	Oulu	Virtanen Anniina	Oulu
Maikkola Miia	Oulu	Vähälä Aino	Oulu

Ylivieskan lukio:

Haapalehto Vili	Alavieska	Leppälä Juho-Jaakko	Ylivieska
Hallberg Riikka	Ylivieska	Linnala Minna-Maria	Ylivieska
Järvenpää Kirsi (op)	Ylivieska	Löytynoja Jouni	Ylivieska
Kivioja Tuomas	Ylivieska	Miheichev Juri	Ylivieska
Kortesmaa Eveliina	Ylivieska	Mäenpää Teemu	Ylivieska
Kristiansson Pauli	Ylivieska	Poutiainen Pekka	Ylivieska
Kurkela Mirka	Ylivieska	Rechardt Johanna	Ylivieska
Kääntä Matti	Alavieska	Toivanen Anne	Ylivieska
Lamminpää Pentti	Ylivieska	Ylikorpi Mikko	Ylivieska
Latvala Henri	Ylivieska		

Arkeologiaa nuorille -kaivauskurssi:

Halmetoja Tommi	Oulu	Salo Sara	Oulunsalo
Kvick Kalle	Oulu	Vanhala Niko	Kempele

Muut yleisökaivajat (* = alle 18-vuotias):

Hakosalo Heljä	Oulu	Piik Niko (*)	Joroinen
Halonen Lea	Hyvinkää	Poe Daniel (*)	Pälkäne
Jalas Panu	Oulu	Poe Dennis	Pälkäne
Jalas Kanerva (*)	Oulu	Poe Lara (*)	Pälkäne
Jalas Talvikki (*)	Oulu	Poe Milja	Pälkäne
Jalas Tellervo (*)	Oulu	Poe Sonja (*)	Pälkäne
Janhunen Krista (*)	Oulu	Salminen Hannu	Keminmaa
Janhunen Mika	Oulu	Sarala Hanna (*)	Rovaniemi
Karppinen Perttu	Oulu	Sarala Jouni (*)	Rovaniemi
Kaustinen Marianne	Kokkola	Sarala Olli (*)	Rovaniemi
Ketola Tajja (*)	Oulu	Sarala Pertti	Rovaniemi
Lukkari Arttu (*)	Sotkamo	Sarpola Aada (*)	Rovaniemi
Luomala Sauli	Kokkola	Sarpola Jarkko	Rovaniemi
Molin Lasse (*)	Oulu	Satomaan Satu	Alavieska
Nisula Eetu (*)	Joroinen	Satomaan Reetta (*)	Alavieska
Nisula Emmi-Reeta (*)	Joroinen	Satomaan Veera (*)	Alavieska
Nisula Juho-Pekka (*)	Joroinen	Soininen Milla	Oulu
Nisula-Piik Helena	Joroinen	Suur-Inkeroinen Manu (*)	Kempele
Peltonen Akseli (*)	Nurmo	Suur-Inkeroinen Miro (*)	Kempele
Peltonen Ulla	Nurmo	Talvitie Annamajja	Turku
Peltonen Ville (*)	Nurmo	Talvitie Janne (*)	Turku
Piik Jarmo	Joroinen	Talvitie Marianna (*)	Turku

Kierikkikeskuksen yleisökaivauksella kaivauskesänä 2008 kaivaustyöhön osallistui kenttäjohtajan ja tutkimusapulaisen lisäksi 145 henkilöä, joista kymmenen arkeologeja tai arkeologian opiskelijoita, 80 lukiolaisryhmien jäseniä, neljä arkeologiaa nuorille -kaivauskurssilaisia ja 51 muita yleisökaivajia. Ryhmässä ”muut yleisökaivajat” oli runsaasti alle 18-vuotiaita kaivajia, 26 henkilöä. Merkittävimpiä kaivajaryhmiä olivatkin kivikaudesta kiinnostuneet ala-asteikäiset lapset vanhempineen. Kaivausalueen vierellä kaivaustyötä seuraamassa kävi myös satoja muita Kierikkikeskuksessa kesän aikana vierailleita matkailijoita.